

Najczęściej zadawane pytania

Wersja: 14.05.2020

Szanowni Państwo,

Przedstawiamy listę odpowiedzi na pytania, które mogą pojawiać się w odniesieniu do Programu rządowego dotyczącego wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej. Kwestionariusz będzie aktualizowany w miarę pojawiania się kolejnych pytań w sprawie Programu. Jeśli nie znajdą Państwo odpowiedzi na nurtujące Państwa pytanie w poniższym Kwestionariuszu, zachęcamy do skorzystania z formularza kontaktowego na stronie <https://www.pfr.pl/tarcza>.

Zwracamy jednocześnie Państwa uwagę, że Kwestionariusz ma charakter ogólny i nie stanowi porady prawnej, zaś ostateczna ocena sytuacji przedsiębiorcy będzie dokonywana w oparciu o całokształt okoliczności jego konkretnie dotyczących, z uwzględnieniem postanowień regulaminu Programu, jaki zostanie mu przedstawiony do akceptacji przed przystąpieniem do procedury udzielenia wsparcia w ramach Programu, oraz regulacji wewnętrznych PFR.

1. Definicje

1. W niniejszym dokumencie używane są następujące pojęcia i definicje:

Komunikat Komisji – oznacza Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 19 marca 2020 r. Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19;

„KSH” – oznacza ustawę z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych („KSH”);

„mikrofirma” – oznacza przedsiębiorcę, który (nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną) zatrudnia od 1 do 9 pracowników włącznie, a jego roczny obrót lub suma bilansowa nie przekracza kwoty 2 mln EUR;

„mała i średnia firma” lub „MŚP” – oznacza przedsiębiorcę, który nie jest mikrofirmą lub nie jest Beneficjentem Programu DP (tarcza finansowa PFR dla dużych firm), a jednocześnie (nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną) zatrudnia do 249 pracowników włącznie, a przy tym jego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR;

„Polski Fundusz Rozwoju” lub „PFR” – oznacza Polski Fundusz Rozwoju S.A.;

„pracownik” – oznacza osobę fizyczną:

- (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy oraz na dzień ustalania stanu zatrudnienia pracodawcy na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy;
- (ii) współpracującą z pracodawcą niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych – umowy zlecenia), która na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej była zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych;

„Prawo Restrukturyzacyjne” – oznacza ustawę z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne;

„Prawo Upadłościowe” – oznacza ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe;

„Program” – oznacza Program rządowy dotyczący wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej, określony w dokumencie zatytułowanym Program rządowy – Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich firm z dnia 27 kwietnia 2020 r., stanowiący załącznik do uchwały Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2020 r.;

„przedsiębiorca” – oznacza łącznie mikrofirmę oraz małą i średnią firmę;

„Ustawa AML” – oznacza ustawę z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;

„Ustawa o Rachunkowości” – oznacza ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Najczęściej zadawane pytania

2. Pytania ogólne

1. Gdzie mogę znaleźć informacje o Programie?

Odpowiedź: Informacje o Programie można znaleźć na stronie internetowej <https://www.pfr.pl/tarcza> oraz <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa>. Ponadto w celu zebrania wszelkich istotnych informacji, Polski Fundusz Rozwoju przygotował specjalny, dedykowany dla przedsiębiorców przewodnik po programie. Zachęcamy do zapoznania się z nim.

2. Do kogo kierowany jest Program i jaki jest jego cel?

Odpowiedź: Program jest programem rządowym wprowadzanym w celu wsparcia mikrofirm oraz MŚP, które ucierpiały na skutek pandemii wirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19. Głównym celem Programu jest udostępnienie mikrofirmom oraz MŚP finansowania na warunkach preferencyjnych, w znacznej części bezzwrotnego, dla zapewnienia płynności i stabilności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce w związku ze skutkami pandemii COVID-19.

3. Dane z jakiego okresu lub którego dnia są brane pod uwagę w celu ustalenia statusu mikrofirmy oraz MŚP na potrzeby Programu?

Odpowiedź: Status mikro lub MŚP przedsiębiorcy ustalany jest na 31 grudnia 2019 r. Firma, która na 31 grudnia 2019r. zatrudniała od 1 do 9 pracowników (na podstawie stosunku pracy, nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną) oraz jej roczny obrót za 2019 r. lub suma bilansowa za 2019 r. nie przekraczała kwoty 2 mln euro traktowana jest jako mikrofirma. Przy czym, aby firma kwalifikowała się jako mikrofirma oba te warunki muszą być spełnione łącznie. Natomiast jako MŚP traktujemy firmy zatrudniające na 31 grudnia 2019r. do 249 osób (na podstawie stosunku pracy nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną), których roczny obrót za 2019r. nie przekraczał 50 mln euro lub suma bilansowa za 2019 r. nie przekraczała 43 mln euro, pod warunkiem, że firmy takie nie są mikrofirmami lub Beneficjentami Programu DP (tarcza finansowa PFR dla dużych firm).

4. Czy na potrzeby weryfikacji statusu mikrofirmy i MŚP należy uwzględnić wartości zatrudnienia, przychodów i sumy bilansowej właściciela lub spółek zależnych wnioskodawcy?

Odpowiedź: Kryterium skali zatrudnienia oraz skali finansowej odnosi się do przedsiębiorcy, z uwzględnieniem jego właściciela i spółek zależnych. Określając status mikrofirmy lub małej lub średniej firmy należy zweryfikować, czy zachodzą po jego stronie powiązania w ramach relacji

łączących go z innymi przedsiębiorstwami (m.in. w ramach grup kapitałowych) i w razie konieczności sumować dane dotyczące przedsiębiorstw z nim powiązanych w następujący sposób:

- i. w przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada przedsiębiorstwa powiązane – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się w całości dane przedsiębiorstw powiązanych,
- ii. w przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada przedsiębiorstwa partnerskie – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się dane przedsiębiorstw partnerskich proporcjonalnie do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (z tym że należy wziąć pod uwagę wyższy udział) - nie dotyczy to publicznych korporacji inwestycyjnych, spółek venture capital, osób fizycznych lub grupy osób fizycznych prowadzących regularną działalność inwestycyjną jako tzw. „anioły biznesu”, o ile całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 EUR; inwestorzy instytucjonalni, w tym fundusze rozwoju regionalnego.

Dane przedsiębiorstw, które podlegają sumowaniu należy ustalać na podstawie ksiąg rachunkowych lub danych pochodzących ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Szczegółowe informacje dotyczące ustalenia statusu przedsiębiorstwa znajdują się w Załączniku I Rozporządzenia Pomocowego (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.6.2014).

5. Jaka jest rola PFR? Jakie inne podmioty uczestniczą w procesie udzielania wsparcia?

Odpowiedź: Realizacja Programu została powierzona PFR, który będzie dysponentem środków dystrybuowanych w ramach Programu. Program będzie finansowany ze środków PFR, w tym głównie środków pozyskanych w drodze emisji przez PFR obligacji na rynku krajowym lub zagranicznym. Bezpośrednią obsługą wniosków o udzielenie dofinansowania zajmować się będą banki, poprzez system bankowości elektronicznej, na podstawie umów zawartych z PFR.

6. Czy można jednocześnie skorzystać z Programu oraz z programu dla dużych przedsiębiorstw?

Odpowiedź: Nie. Każdy z programów skierowany jest do innego rodzaju podmiotów, kwalifikowanych według stanu zatrudnienia oraz obrotu/sumy bilansowej. Program dla dużych przedsiębiorstw skierowany jest co do zasady do przedsiębiorstw zatrudniających co najmniej 250 pracowników oraz których obrót przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa przekracza 43 mln EUR, w ujęciu skonsolidowanym.

7. Co decyduje o wypłacie wsparcia w ramach Programu w przypadku, gdy chętnych będzie więcej niż środków?

Odpowiedź: Udzielanie subwencji finansowych będzie następowało zgodnie z kolejnością rozpatrywania wniosków przez PFR, przy czym pierwszeństwo rozpoznania przyznane będzie tym wnioskom, które zgodnie z obowiązującymi procedurami będą kompletne i nieobarczone brakami utrudniającymi ich pilne przeprocesowanie.

8. Czy wsparcie w ramach Programu można łączyć ze wsparciem przewidzianym w Tarczy Antykryzysowej, np. ze świadczeniem postojowym?

Odpowiedź: Tak, wsparcie z Programu będzie można łączyć z innymi formami wsparcia związanymi z COVID-19, w szczególności niestanowiącymi pomocy publicznej takimi jak np. świadczenie postojowe. W przypadku, gdy wsparcie w ramach Programu jest łączone z innymi formami wsparcia związanego z COVID-19 stanowiącego pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce w postaci subwencji i ulg w płatnościach, łączny limit pomocy uzyskanej z różnych źródeł nie może przekroczyć 800 tys. EUR, zaś w przypadku beneficjentów działających w (i) sektorze rybołówstwa i akwakultury nie może przekroczyć 120 tys. EUR, a (ii) w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych - 100 tys. EUR. Dotyczy to np. dodatkowych zwolnień z podatku od nieruchomości. Pewne ograniczenia mogą mieć zastosowanie w przypadku pomocy przyznanej na projekty badawczo-rozwojowe związane z COVID-19) i selektywnych subsydiów płacowych, w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowanych do maksymalnej intensywności w tych sekcjach. Pomoc publiczna udzielana w ramach Tarczy Finansowej dla Mikrofirm i MŚP z sekcji 3.1 Komunikatu Komisji Europejskiej może być kumulowana z pomocą publiczną z tej sekcji do łącznego limitu nieprzekraczającego 800 tys. EUR. Zasady kumulacji z innymi rodzajami pomocy opisane są na stronie UOKIK https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3997

9. Działam w Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Czy mogę aplikować o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak, przedsiębiorcy działający w Specjalnych Strefach Ekonomicznych mogą skorzystać ze wsparcia w ramach Programu.

10. Otrzymałem w przeszłości pomoc publiczną (de minimis). Czy mogę ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak, wsparcie w ramach Programu może być łączone z pomocą de minimis. Wartość dotychczasowej pomocy de minimis nie ma wpływu na możliwą do otrzymania wysokość wsparcia w ramach Programu.

11. Czy do uzyskania wsparcia w ramach Programu będzie potrzebna zgoda Komisji Europejskiej lub Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów?

Odpowiedź: Nie, przedsiębiorcy nie muszą ubiegać się o zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na udzielenie wsparcia w ramach Programu. Ponadto z uwagi na to, że wsparcie w ramach Programu przyznawane jest na podstawie programu pomocowego zaakceptowanego przez Komisję Europejską, przedsiębiorcy nie muszą również występować do Komisji Europejskiej o zgodę na udzielenie takiego wsparcia.

12. Czy działalność prywatnych szkół i uczelni wyższych wpisuje się w definicję prowadzenia działalności gospodarczej?

Odpowiedź: Wsparcie w ramach Tarczy Finansowej dla MŚP kierowane jest do przedsiębiorców w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 Prawa Przedsiębiorców posiadającego status Mikroprzedsiębiorcy lub MŚP. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Oznacza to, że szkoła niepubliczna lub niepubliczna uczelnia wyższa, aby móc skorzystać ze wsparcia w ramach Tarczy Finansowej musiałyby prowadzić działalność gospodarczą.

Jednak zgodnie z art. 170 ust 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.) prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 182, oraz innej formy wychowania przedszkolnego nie jest działalnością gospodarczą. Tylko działalność oświatowa nieobejmująca prowadzenia szkoły, placówki, zespołu, o którym mowa w art. 182, lub innej formy wychowania przedszkolnego może być podejmowana na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Podobnie jest w przypadku niepublicznej szkoły wyższej. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.) uczelnia może prowadzić działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności polegającej na wykonywaniu zadań, o których mowa w art. 11, w zakresie i formach określonych w statucie, w szczególności przez tworzenie spółek kapitałowych. Oznacza to, że także uczelnia wyższa ma prawo prowadzić działalność gospodarczą. Nie może ona jednak obejmować podstawowych zadań uczelni wymienionych w art. 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

13. Które firmy nie mogą ubiegać się o subwencję ze względu na przedmiot prowadzonej przez nie działalności?

Odpowiedź: Beneficjentem programu Tarczy Finansowej nie może być przedsiębiorca, prowadzący m.in. działalność w zakresie: działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe. Działalność, o której mowa w zdaniu poprzednim jest działalnością określoną następującymi kodami PKD:

- 64.20.Z Działalność holdingów finansowych;
- 64.30.Z Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych;
- 65.11.Z Ubezpieczenia na życie;
- 65.20.Z Reasekuracja;
- 65.30.Z Fundusze emerytalne;
- 66.11.Z Zarządzanie rynkami finansowymi.

Dodatkowo, o subwencję nie może się ubiegać przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie: (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszeniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka lub (ii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

14. Czy PFR ma jakieś programy pomocy dla mikroprzedsiębiorców niezatrudniających żadnych osób?

Odpowiedź: Tarcza Finansowa nie przewiduje możliwości otrzymania subwencji przez mikroprzedsiębiorcę niezatrudniającego żadnych osób. Decyzja KE przewiduje wprost, że pomoc PFR nie może być udzielna osobom przedsiębiorcom niezatrudniającym pracowników.

15. Czy jednostki samorządu terytorialnego oraz spółki z udziałem Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego mogą otrzymać wsparcie z Tarczy Finansowej PFR dla Mikrofirm lub MŚP?

Odpowiedź: Jednostki samorządu terytorialnego oraz samorządowe zakłady budżetowe nie mogą korzystać z Programu Tarczy Finansowej, która przewiduje wsparcie dla przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców. Ze wsparcia w ramach Programu Tarcza Finansowa dla Mikro-MŚP mogą co do zasady korzystać spółki z udziałem Skarbu Państwa oraz spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, przy czym udział Skarbu Państwa/jednostki samorządu terytorialnego nie może w takim podmiocie wynosić 25% lub więcej kapitału lub praw

głosu (z wyjątkiem spółek komunalnych należących do tzw. małych jednostek samorządu terytorialnego, tj. o budżecie nieprzekraczającym rocznie równowartości 10 mln EUR oraz liczbie mieszkańców poniżej 5000, w których udział jednostki samorządu terytorialnego nie przekracza 50%).

16. Czy sanatorium działające jako SPZOZ może skorzystać ze wsparcia w ramach Tarczy Finansowej PFR?

Odpowiedź: Nie, beneficjentami Tarczy Finansowej mogą być tylko przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ustawy - Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 295 ze zm.) podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą jest podmiot leczniczy wymieniony w art. 4 ust. 1 pkt 2, 3 i 7 tej ustawy, czyli m.in. samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (art. 4 ust. 1 pkt 2).

17. Czy fundacja nieprowadząca działalności gospodarczej może starać się o subwencje?

Odpowiedź: Nie. Program jest skierowany do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Beneficjentem tego programu może być przedsiębiorca w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy Prawo Przedsiębiorców tj. osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której przyznano zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą, a także wspólnik spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez niego działalności gospodarczej. Przedsiębiorcą są też spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje - jeżeli prowadzą działalność gospodarczą.

3. Jak ubiegać się o wsparcie - procesowanie wniosku, umowa subwencji, odwołania

1. W jaki sposób można ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: O wsparcie można ubiegać się poprzez system bankowości elektronicznej banku przedsiębiorcy biorącego udział w Programie. Wniosek składa się na udostępnionym przez bank formularzu.

2. Jakie są etapy udzielania wsparcia w ramach Programu? Jak wygląda procedura odwoławcza?

Odpowiedź: Proces udzielania wsparcia jest prosty, a w związku z tym jednoetapowy. Po poprawnym wypełnieniu i podpisaniu wniosku w systemie bankowości elektronicznej zostanie wygenerowana

umowa subwencji finansowej. Udzielenie finansowania, modyfikacja zakresu lub odmowa udzielenia wsparcia nastąpi po rozpatrzeniu umowy subwencji finansowej przez PFR w oparciu o dane udostępnione we wniosku, w szczególności w zakresie zgodności złożonych oświadczeń z rejestrami publicznymi. Po rozpatrzeniu danych zostanie wydana jedna z poniższych decyzji:

- Decyzja pozytywna uznająca całą kwotę wnioskowaną przez przedsiębiorcę – w takim przypadku Beneficjent otrzyma całą wnioskowaną kwotę przelewem na podany rachunek bankowy, a bank przekaze Beneficjentowi decyzję PFR;
- Decyzja pozytywna o przyznaniu wsparcia w kwocie niższej niż wnioskowana – w takim przypadku Beneficjent otrzyma przelewem na podany rachunek bankowy kwotę wskazaną w decyzji PFR, a w pozostałym zakresie będzie uprawniony do złożenia odwołania po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach obniżenia kwoty wsparcia – w decyzji PFR wskazana będzie przyczyna przyznania niższej kwoty subwencji finansowej;
- Decyzja negatywna – w takim przypadku Beneficjent nie otrzyma jakiegokolwiek części kwoty wskazanej we wniosku, jednakże będzie uprawniony do ponownego złożenia wniosku po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach odrzucenia złożonego wniosku.

3. Czym jest odwołanie?

Odpowiedź: Odwołanie jest wnioskiem o przyznanie dofinansowania składanym przez przedsiębiorcę, który – wskutek złożenia wniosku pierwotnego – otrzymał decyzję o przyznaniu subwencji w kwocie niższej niż wnioskowana. Odwołanie:

- może zostać złożone przez inną osobę reprezentującą Beneficjenta;
- musi być złożone w tym samym banku, w którym składany był wniosek pierwotny, nawet jeśli wniosek pierwotny został odrzucony;
- musi zawierać ID wniosku pierwotnego;
- może dotyczyć jedynie kwoty różnicy (w przypadku uznania pierwotnego wniosku jedynie w części);
- musi zawierać wszystkie oświadczenia takie jak we wniosku pierwotnym, w tym:
 - wszystkie oświadczenia wiedzy na temat Beneficjenta i jego sytuacji gospodarczej; oraz
 - wszystkie oświadczenia własne osoby składającej wniosek (potwierdzające posiadanie pełnomocnictwa, o odpowiedzialności karnej, RODO itd.) nawet jeśli odwołanie składa ta sama osoba, która podpisywała umowę o subwencję finansową;
- może zostać złożone nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia zawarcia umowy subwencji finansowej;
- odwołanie przysługuje wyłącznie od pierwotnej decyzji i może zostać złożone nie więcej niż 2 razy.

Proces składania i rozpatrywania odwołania przebiega dokładnie tak samo jak proces dotyczący pierwotnego wniosku.

4. Kto może złożyć wniosek o udzielenie subwencji finansowej w imieniu przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Wniosek o wsparcie może zostać złożony wyłącznie poprzez system bankowości elektronicznej banku biorącego udział w Programie na udostępnionym tam formularzu. Wniosek może zostać złożony przez jedną osobę, niezależnie od zasad reprezentacji przedsiębiorcy, która spełni łącznie następujące warunki:

- posiada dostęp do bankowości elektronicznej Beneficjenta;
- jest uprawniona do realizacji przelewów lub do składania oświadczeń woli w imieniu Beneficjenta;
- złoży oświadczenie, iż (i) jest rzeczywiście uprawniona do samodzielnej reprezentacji Beneficjenta, w tym do złożenia wniosku, zawarcia umowy subwencji oraz dokonywania wszelkich innych czynności związanych z jej zawarciem i wykonaniem; (ii) wszystkie przedstawione we wniosku informacje oraz złożone tam oświadczenia są zgodne z prawdą; oraz (iii) jest świadoma odpowiedzialności karnej za przedstawienie fałszywych informacji oraz złożenie fałszywych oświadczeń w związku z procesem ubiegania się o finansowanie;
- ma możliwość podpisania wniosku przy wykorzystaniu bankowych narzędzi autoryzacyjnych.

5. Jak rozumieć uzasadnienie odrzucenia: „odrzucony po scoringu”?

Odpowiedź: Jest to tylko techniczny opis statusu. W uzasadnieniu odrzucenia wniosku powinny zostać wskazane dokładne przyczyny odrzucenia wniosku.

6. Czy wniosek o subwencję może zostać złożony za przedsiębiorcę przez jego biuro rachunkowe?

Odpowiedź: Tak, jednak biuro rachunkowe, które będzie wnioskowało w imieniu firmy o subwencję musi posiadać dostęp do bankowości elektronicznej przedsiębiorcy oraz musi legitymować się należytych umocowaniem do działania w imieniu przedsiębiorcy, tj. powinien zadbać o posiadanie stosownego pełnomocnictwa. Osoba, która składa wniosek o subwencję musi być uprawniona do reprezentowania firmy, w imieniu której dokonuje tych czynności. Jeżeli umocowanie do działania w imieniu tej firmy nie wynika z właściwych rejestrów (KRS, CEIDG) należy pamiętać, aby miała ona pełnomocnictwo, którego wzór jest załącznikiem do Regulaminu ubiegania się o subwencję z programu rządowego – Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Mikro, Małych i Średnich Firm oraz jest dostępny w bankowości elektronicznej. Należy je wydrukować i podpisać zgodnie z reprezentacją firmy. Dodatkowo, jeżeli do zawarcia umowy subwencji wymagane są wewnętrzne

zgody korporacyjne (w przypadku spółek) lub zgoda małżonka/wspólnika spółki cywilnej (jdg, sc), takie biuro rachunkowe powinno upewnić się, że wszystkie takie zgody zostały udzielone.

7. W jaki sposób zawierana jest umowa o subwencję?

Odpowiedź: Po poprawnym wypełnieniu i podpisaniu wniosku o subwencję zostanie wygenerowana umowa subwencji finansowej. Umowa taka zawierana jest wyłącznie za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej z chwilą złożenia przez bank, działający jako pełnomocnik PFR, oświadczenia woli o zawarciu umowy subwencji finansowej poprzez opatrzenie tej umowy pieczęcią bankową lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym osób uprawnionych do reprezentowania banku. Dla zawarcia umowy nie ma potrzeby opatrzenia papierowej umowy podpisem wnioskodawcy i jej przekazania do PFR.

8. Czy w przypadku decyzji odmownej (z uwagi na rozbieżności dotyczące podanych danych i oświadczeń) istnieje możliwość złożenia nowego wniosku o poprawionej treści, czy należy przejść procedurę odwoławczą?

Odpowiedź: W przypadku decyzji odmownej należy złożyć nowy wniosek.

9. Czy procedura odwoławcza będzie mogła zostać przeprowadzona przez pełnomocnika? Jak technicznie będzie wyglądało takie odwołanie?

Odpowiedź: Nie ma przeszkód, aby odwołanie zostało złożone przez osobę upoważnioną przez beneficjenta do jego złożenia (na podstawie pełnomocnictwa, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do regulaminu). Przy tym może to być inny pełnomocnik niż ten, który składał wniosek o subwencję. Nawet jeśli wniosek został złożony przez samego wnioskodawcę, odwołanie może złożyć już pełnomocnik.

Odwołanie będzie składane również elektronicznie (z wykorzystaniem bankowości elektronicznej) – musi być złożone w tym samym banku, w którym składany był wniosek pierwotny, nawet jeśli wniosek pierwotny został odrzucony. Składający odwołanie będzie musiał posiadać dostęp do bankowości elektronicznej beneficjenta. Proces weryfikacji danych i oświadczeń przy odwołaniu przebiega co do zasady w sposób analogiczny jak przy weryfikacji wniosku przez Bank i PFR.

10. Wydano odmowną decyzję, opierając dane na kwotach wynikających z deklaracji VAT pierwotnej - pomimo złożenia przez podatnika skutecznie korekty deklaracji jeszcze przed złożeniem wniosku o subwencję. Co należy zrobić?

Odpowiedź: Aby było możliwe uwzględnienie przez PFR - przy weryfikacji wniosku o subwencję - danych wynikających z korekty, niezbędne jest przetworzenie tych danych we właściwych rejestrach.

W związku z tym zalecanym jest, aby odczekać ze złożeniem wniosku kilka dni, nawet 7 dni od złożenia korekty deklaracji.

11. Czy odwołanie można składać wyłącznie w sytuacji wydania decyzji pozytywnej o przyznaniu subwencji finansowej w kwocie niższej niż wnioskowana przez Beneficjenta, czy też również w przypadku wydania decyzji negatywnej (regulamin w tym zakresie jest nieściśły)?

Odpowiedź: Beneficjent może złożyć odwołanie w przypadku podjęcia przez PFR decyzji o wypłacie subwencji finansowej w kwocie niższej niż wnioskowana, ubiegając się o wypłatę dodatkowej kwoty subwencji. W przypadku otrzymania decyzji negatywnej, która oznacza, że beneficjent nie otrzyma żadnej części kwoty wskazanej we wniosku, będzie on uprawniony do ponownego złożenia wniosku, po wcześniejszym wyjaśnieniu zastrzeżeń wskazanych w informacji o powodach odrzucenia złożonego wniosku.

12. Jaki jest tryb i jakie dokumenty wnioskodawca powinien przedstawić, aby udowodnić, że w ramach postępowania odwoławczego wyjaśnił rozbieżności z ZUS lub US (co jest warunkiem koniecznym przyjęcia odwołania - czy istnieje możliwość przedstawienia tych dodatkowych dokumentów)?

Odpowiedź: Postępowanie odwoławcze jest w pełni elektroniczne i zautomatyzowane. Dane o zaległościach podatkowych oraz w składkach na ubezpieczenia społeczne zaciągane są z systemów publicznych. Nie ma możliwości przekazania PFR dokumentów uzasadniających odwołanie. Odwołanie składane jest na formularzu udostępnionym przez PFR w bankowości elektronicznej.

13. Czy, po decyzji negatywnej dotyczącej subwencji, należy złożyć do PFR wyjaśnienia skąd wzięły się kwoty z pierwszego wniosku?

Odpowiedź: Nie, takich wyjaśnień nie należy składać.

14. Ile razy można złożyć ponownie wniosek o subwencję w przypadku decyzji negatywnych?

Odpowiedź: Po otrzymaniu każdej decyzji negatywnej, odmawiającej przyznania subwencji w całości, istnieje możliwość złożenia kolejnego wniosku o subwencję w tym samym banku. Jednakże w sytuacji, gdy przyczyną decyzji negatywnej są niezgodności z danymi dotyczącymi stanu zatrudnienia, obrotów lub zalegania z podatkami/składkami na ubezpieczenia społeczne – przed złożeniem ponownego wniosku o subwencję - rozbieżności te należy wyjaśnić z ZUS lub właściwym urzędem skarbowym. Kolejny wniosek o subwencję należy złożyć dopiero po wyjaśnieniu rozbieżności i upewnieniu się, że spełnione zostały warunki do jej uzyskania.

15. Czy, składając odwołanie od decyzji dotyczącej subwencji, można zmienić okres porównania spadku przychodów (we wniosku porównany został marzec 2020 roku do lutego 2020 roku, a w odwołaniu firma chciałaby porównać marzec 2020 roku do marca 2019 roku) oraz wnioskować o kwotę wyższą niż w pierwotnym wniosku?

Odpowiedź: Odwołanie nie przysługuje w przypadku pozytywnej decyzji PFR o przyznaniu subwencji finansowej - niezależnie od tego, czy po dacie zawarcia Umowy Subwencji Finansowej Beneficjent zaczął spełniać w szerszym zakresie warunki programowe. Wyjątkiem będzie sytuacja, kiedy Beneficjent otrzyma subwencję finansową w kwocie niższej niż wnioskowana. Wtedy może złożyć odwołanie od takiej decyzji, ubiegając się o wypłatę dodatkowej kwoty subwencji finansowej - w wysokości różnicy między kwotą subwencji finansowej objętej wnioskiem i już otrzymaną przez Beneficjenta kwotą subwencji finansowej. W takiej sytuacji nie ma jednak możliwości zmiany wskazanego we wniosku okresu, w którym porównywany jest spadek przychodów ze sprzedaży.

16. Czy po złożeniu wniosku o subwencję można modyfikować zawarte w nim dane, np. podać inny rachunek do wypłaty subwencji albo korygować dane dotyczące stanu zatrudnienia lub okresu porównawczego?

Odpowiedź: Po złożeniu wniosku Beneficjent nie będzie miał możliwości dokonania zmiany numeru rachunku bankowego, na który będzie przekazana subwencja. Nie jest również dopuszczalna korekta wskazanych we wniosku danych dotyczących stanu zatrudnienia lub okresu porównawczego.

17. W jakich przypadkach wniosek mikroprzedsiębiorcy o subwencję może być rozpatrzony negatywnie na podstawie danych o zatrudnieniu przekazanych do PFR przez ZUS?

Odpowiedź: W całości negatywnie rozpatrywane są wnioski m. in. w sytuacji, gdy wnioskodawca nie zatrudniał pracowników. Częściowo negatywne decyzje są wydawane w przypadku, gdy wnioskowana przez mikrofirmę kwota subwencji jest wyższa od przysługującej temu przedsiębiorcy, biorąc pod uwagę stan zatrudnienia na podstawie danych z ZUS. Wynika to najczęściej z błędnego obliczenia przez wnioskodawcę liczby zatrudnionych. Informacja o danych, jakie ZUS przekazuje do PFR, a na podstawie których dokonywana jest weryfikacja wniosków o subwencje, a także instrukcja odnośnie sposobu postępowania w przypadku rozbieżności są dostępne pod linkiem: https://www.zus.pl/o-zus/aktualnosci/-/publisher/aktualnosc/1/zlozyles-wniosek-o-udzielenie-subwencji-finansowej-w-ramach-projektu-tarcza-finansowa-polskiego-funduszu-rozwoju-s_a_-pfr-dowiedz-sie-jakie-dane-przekazalismy-do-pfr-w-celu-weryfikacji-twojego-wniosku/3394853.

18. Jak mogło dojść do tego, że wniosek o subwencję został rozpatrzony negatywnie – na podstawie danych z ZUS - z powodu zalegania przez wnioskodawcę z zapłatą składek na ubezpieczenia społeczne, skoro wnioskodawca nie ma zaległości?

Odpowiedź: Dane z ZUS o saldzie dotyczą składek na ubezpieczenia społeczne (FUS). Są one ustalane przez ZUS i przekazywane do PFR w zakresie:

- salda według stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz według stanu na dzień zapytania z PFR (banku) odrębnie dla każdej z dat,
- wyniku sprawdzenia, czy kwota zadłużenia nie przekracza 8,70 zł (parametr określony przez PFR),
- jeśli nie ma zadłużenia, ZUS przekazuje informację, że płatnik nie zalega z opłacaniem składek,
- jeśli całe albo część zadłużenia jest objęta układem ratalnym lub odroczeniem terminu płatności, ZUS przekazuje informację o objęciu całości albo części zadłużenia ulgą,
- jeśli jest zadłużenie, w każdym przypadku ZUS przekazuje informację o tym, czy jest złożony wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania składek (RDZ), który jest rozpatrywany przez ZUS.

Jeśli przedsiębiorca chce dowiedzieć się, jakie dane ZUS przekazał do PFR lub jakie dane ZUS ma zewidencjonowane po korektach złożonych przez przedsiębiorcę, może złożyć do ZUS wniosek o informację o stanie konta płatnika składek (RD-3). Trzeba dołączyć do niego załącznik RD-PFR.

19. Jak długo powinno się poczekać ze złożeniem wniosku o subwencję w przypadku korekt VAT-u oraz aktualizacji danych w ZUS?

Odpowiedź: Dane aktualizowane w systemach właściwych instytucji muszą zostać przetworzone przed weryfikacją wniosku o subwencję przez PFR. Wskazano jest zatem wstrzymanie się przez 7 dni w przypadku korekty danych w deklaracji VAT, czy w systemie płatnik ZUS.

20. Jak zaokrąglić kwotę w polu przychodów ze sprzedaży we wniosku o subwencję?

Odpowiedź: Składane przez przedsiębiorcę we wniosku o subwencję oświadczenie dotyczące wielkości przychodów powinno być zgodne z odpowiednimi danymi zawartymi w dokumentacji finansowej firmy. Różnice wynikające z zaokrąglania wskazywanych we wniosku kwot przychodów do pełnych złotych nie mają w praktyce znaczenia przy ustalaniu wysokości subwencji. Jeśli zatem system banku nie dopuszcza wpisania kwot z dokładnością do groszy, należy kwotę przychodów, ustaloną na podstawie odpowiednich dokumentów finansowych, zaokrąglić w górę do pełnych złotych. Przedsiębiorca zostanie poinformowany o ewentualnych różnicach wynikających z zaokrągleń, ale nie będą one stanowiły powodu odrzucenia wniosku.

21. Czy po zawarciu umowy subwencji (w której wskazany został rachunek bankowy), a przed otrzymaniem środków możliwa jest zmiana rachunku?

Odpowiedź: Nie, nie jest to dopuszczalne.

4. Podmioty uprawnione do otrzymania wsparcia – przesłanki, wymagania, warunki

1. Czy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej może otrzymać wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej są przedsiębiorcami i mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu.

2. Czy osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą może otrzymać wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą jest przedsiębiorcą i może ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu. Należy jednak pamiętać, że pomoc w ramach wsparcia dla mikrofirm liczona jest m.in. w oparciu o liczbę pracowników z wyłączeniem Beneficjenta będącego osobą fizyczną, co uniemożliwi uzyskanie dofinansowania przez jednoosobową działalność gospodarczą, w ramach której występuje jedynie Beneficjent.

3. Czy w razie występowania wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami konieczna jest zgoda małżonka przedsiębiorcy, prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą bądź będącego wspólnikiem spółki cywilnej, na wystąpienie o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Tak. Uzyskanie takiej zgody jest konieczne, jednakże jej dołączenie do wniosku nie będzie wymagane. Ponadto, we wniosku o dofinansowanie przedsiębiorca będzie musiał złożyć oświadczenie, iż został upoważniony do dokonywania wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy.

4. Czy wymagane jest uzyskanie zgód organów korporacyjnych/wspólników spółek cywilnych, spółek prawa handlowego oraz innych jednostek organizacyjnych w celu ubiegania się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Uzyskanie takich zgód jest konieczne, jeżeli jest wymagane przez odpowiednie dokumenty korporacyjne przedsiębiorcy (w szczególności przez umowę spółki albo statut). Ponadto, we wniosku o dofinansowanie osoba działająca w imieniu przedsiębiorcy będzie musiała złożyć oświadczenie, iż została upoważniona do wszelkich czynności związanych ze złożeniem wniosku i podpisaniem umowy dotyczącej przyznania subwencji finansowej.

5. W jakiej sytuacji przedsiębiorca może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu dla mikrofirm?

Odpowiedź: Przedsiębiorca może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu przewidzianego dla mikrofirm, jeżeli łącznie spełnia wszystkie następujące przesłanki:

- posiadał status mikrofirmy na dzień 31 grudnia 2019 r., tj. spełniał łącznie następujące warunki: (i) zatrudniał co najmniej 1 pracownika oraz nie więcej niż 9 pracowników, nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną, oraz (ii) jego roczny obrót lub suma bilansowa za 2019 r. nie przekracza kwoty 2 mln EUR;*
- odnotowuje spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;
- prowadzi działalność na dzień złożenia wniosku, nie otworzył likwidacji na podstawie kodeksu spółek handlowych oraz wobec którego na dzień składania wniosku nie zostało otwarte postępowanie upadłościowe na podstawie Prawa Upadłościowego albo nie został złożony wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie Prawa Restrukturyzacyjnego;
- posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jest zarejestrowany w Rzeczypospolitej Polskiej, a jego główny beneficjent rzeczywisty (tj. beneficjent rzeczywisty w rozumieniu Ustawy AML, wywierający największy decydujący wpływ na czynności lub działania podejmowane przez Beneficjenta spośród innych beneficjentów rzeczywistych) nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. rajach podatkowych w rozumieniu Konkluzji Rady w sprawie zmienionego unijnego wykazu jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych (2020/C 64/03) (Dz. Urz. UE z 27 lutego 2020 r., nr C 64);**
- prowadził działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- (i) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień składania wniosku, (ii) nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień składania wniosku, ale zalegał na dzień 31

grudnia 2019 r. albo (iii) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale zalega na dzień składania wniosku ***;

- nie prowadzi działalności w zakresie (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszeniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka; (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe; lub; (iii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

*Zgodnie z założeniami Programu, na potrzeby ustalenia statusu Mikrofirmy, pracownikami są tylko osoby związane z przedsiębiorcą stosunkiem pracy, w przeliczeniu na pełne etaty, nie uwzględniając pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich, urloпах na warunkach urloпу macierzyńskiego, urloпах ojcowskich, urloпах rodzicielskich i urloпах wychowawczych, a także zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego. Sposób ustalania stanu zatrudnienia różni się w zależności od tego, czy ustalany jest na potrzeby: (i) uznania przedsiębiorcy za Mikrofirmę albo (ii) ustalenia kwoty subwencji i badania przesłanek do jej umorzenia.

** Odejście od tej zasady możliwe jest w sytuacji zobowiązania Beneficjenta Programu i/lub jego głównego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu.

*** Nie jest uznawane za zaległość z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne: (i) rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub (ii) zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

6. W jakiej sytuacji MŚP może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu przewidzianego dla MŚP, jeżeli łącznie spełnia wszystkie następujące przesłanki:

- posiadał status MŚP na dzień 31 grudnia 2019 r., tj. zatrudniał do 249 pracowników, nie uwzględniając osoby Beneficjenta będącego osobą fizyczną, a jego roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR, przy czym nie jest Mikrofirmą lub nie jest beneficjentem finansowania udzielonego w ramach programu rządowego pt. "Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm";
- odnotowuje spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub

analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;

- prowadzi działalność na dzień złożenia wniosku, nie otworzył likwidacji na podstawie kodeksu spółek handlowych oraz wobec którego na dzień składania wniosku nie zostało otwarte postępowanie upadłościowe na podstawie Prawa Upadłościowego albo nie został złożony wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie Prawa Restrukturyzacyjnego;
- posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jest zarejestrowany w Rzeczypospolitej Polskiej w Krajowym Rejestrze Sądowym albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, a jego główny beneficjent rzeczywisty (tj. beneficjent rzeczywisty w rozumieniu Ustawy AML, wywierający największy decydujący wpływ na czynności lub działania podejmowane przez Beneficjenta spośród innych beneficjentów rzeczywistych) nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. rajach podatkowych (tj. jurysdykcjach niechętnych współpracy w celach podatkowych w rozumieniu Konkluzji Rady ws. Rajów Podatkowych) **;
- prowadził działalność na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- nie zalegał z płatnościami podatków i składek: (i) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień składania wniosku, (ii) nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień składania wniosku, ale zalegał na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (iii) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale zalega na dzień składania wniosku***;
- nie prowadzi działalności w zakresie (i) produktów lub usług, które mogą skutkować ograniczeniem bądź naruszeniem wolności indywidualnych lub/oraz praw człowieka; (ii) działalności prowadzonej przez instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje pożyczkowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne i inne przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania oraz podmioty zarządzające aktywami, dostawców usług płatniczych oraz inne instytucje finansowe, a także agencje ratingowe; lub; (iii) obszarów wątpliwych z powodów etyczno-moralnych.

*Na potrzeby ustalenia statusu MŚP pracownikami są tylko osoby związane z przedsiębiorcą stosunkiem pracy w przeliczeniu na pełne etaty, nie uwzględniając pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich, urloпах na warunkach urlopu macierzyńskiego, urloпах ojcowskich, urloпах rodzicielskich i urloпах wychowawczych, a także zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego. Sposób ustalania stanu zatrudnienia różni się w zależności od tego, czy ustalany jest na potrzeby: (i) uznania przedsiębiorcy za MŚP albo (ii) ustalenia kwoty subwencji i badania przesłanek do umorzenia subwencji.

** Odejście od tej zasady możliwe jest w sytuacji zobowiązania Beneficjenta Programu i/lub jego głównego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu.

*** Nie jest uznawane za zaległość z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne: (i) rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub (ii) zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

7. W jaki sposób przedsiębiorca powinien obliczyć spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży)?

Odpowiedź: Przez spadek obrotów gospodarczych (spadek przychodów ze sprzedaży) należy rozumieć spadek sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczony jako: (i) stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do obrotów z poprzedniego miesiąca kalendarzowego; lub (ii) stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnego miesiąca kalendarzowego po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznego miesiąca kalendarzowego roku poprzedniego.

8. Kiedy warunek prowadzenia działalności na dzień 31 grudnia 2019 r. uznaje się za spełniony?

Odpowiedź: Warunek uznaje się za spełniony w sytuacji, gdy przedsiębiorca prowadził w tym dniu działalność, tj. na przykład na ten dzień nie była ona zawieszona.

9. Kiedy dochodzi do otwarcia postępowania upadłościowego?

Odpowiedź: Do otwarcia postępowania upadłościowego dochodzi z chwilą wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

10. Kiedy dochodzi do otwarcia likwidacji?

Odpowiedź: Do otwarcia likwidacji dochodzi z chwilą podjęcia przez wspólników, zgromadzenie wspólników, walne zgromadzenie decyzji (uchwały) w przedmiocie rozwiązania spółki i otwarcia likwidacji.

11. Kiedy dochodzi do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego?

Odpowiedź: Do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dochodzi z momentem wydania przez sąd postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego lub postanowienia o zatwierdzeniu układu.

12. Czy postępowanie upadłościowe zakończone zawarciem i zatwierdzeniem układu lub zakończone postępowanie restrukturyzacyjne może spowodować odmowę udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Postępowanie upadłościowe zakończone zawarciem i zatwierdzeniem układu lub zakończone postępowanie restrukturyzacyjne nie spowoduje odmowy udzielenia wsparcia, o ile do ich zakończenia doszło przed złożeniem wniosku o udzielenie wsparcia w ramach Programu.

13. Czy przedsiębiorca, który na dzień 31 grudnia 2019 r. miał zawieszoną działalność gospodarczą, może się starać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie, taki przedsiębiorca nie może ubiegać się o wsparcie w ramach Programu. Wynika to z faktu, że przedsiębiorca, który zawiesił działalność gospodarczą, nie może jej prowadzić ani osiągać bieżących przychodów.

14. Czy przedsiębiorca, który zawiesił działalność po 31 grudnia 2019 r., a odwiesił przed złożeniem wniosku, może się starać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Co do zasady tak, przy czym należy zwrócić uwagę, że muszą być spełnione również inne przesłanki do udzielenia wsparcia w ramach Programu. Przy wsparciu dla mikrofirm, zawieszenie działalności na dzień ustalenia liczby pracowników na potrzeby wyliczenia poziomu subwencji finansowej może skutkować brakiem możliwości udzielenia subwencji (przedsiębiorca najprawdopodobniej nie zatrudniałby żadnych pracowników na dzień ustalania poziomu zatrudnienia).

15. Kiedy przedsiębiorca nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu Programu?

Odpowiedź: Zgodnie z Programem nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorca który: (i) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień składania wniosku, (ii) zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale nie zalega na dzień składania wniosku albo (iii) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale zalega na dzień składania wniosku.

Przedsiębiorca nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu Programu także w sytuacji rozłożenia ich płatności na raty lub odroczenia oraz w sytuacji, gdy zaległość nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego

w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, tj. aktualnie – 8,70 zł.

16. Czy rozłożenie płatności podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na raty lub jej odroczenie jest traktowane jako zaległość na potrzeby udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Rozłożenie płatności podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na raty lub jej odroczenie nie jest traktowane jako zaległość na potrzeby udzielenia wsparcia w ramach Programu.

17. Czy każda zaległość dotycząca płatności podatków lub składek na ubezpieczenia społeczne jest istotna dla możliwości ubiegania się o udzielenie wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Zaległość nieprzekraczająca trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, tj. aktualnie – 8,70 zł, nie wpływa na możliwość ubiegania się o udzielenie wsparcia w ramach Programu.

18. W jakich przypadkach możliwa jest odmowa udzielenia wsparcia?

Odpowiedź: Odmowa udzielenia wsparcia możliwa jest w razie braku spełnienia przez przedsiębiorcę warunków wskazanych w Programie oraz umowie subwencji finansowej.

19. Czy możliwe jest uzyskanie wsparcia w ramach Programu, jeżeli przedsiębiorca nie spełnia wszystkich wymagań przewidzianych Programem?

Odpowiedź: Zasadniczo nie, jednakże PFR może, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, z uwzględnieniem zasady racjonalności ekonomicznej, w tym wyważenie słusznych interesów danego przedsiębiorcy, ogółu wszystkich przedsiębiorców biorących udział w Programie i Skarbu Państwa oraz realizacji celów szczegółowych określonych w Programie, odstąpić od stosowania niektórych spośród kryteriów przewidzianych Programem.

20. Czy zdolność kredytowa stanowi warunek udzielenia wsparcia w ramach Programu?

Odpowiedź: Nie. Zdolność kredytowa nie stanowi warunku udzielenia wsparcia.

21. Czy złożenie wniosku i przyznanie subwencji finansowej podlegają opłatom lub prowizjom?

Odpowiedź: Nie, złożenie wniosku i przyznanie subwencji finansowej nie podlegają opłatom ani prowizjom.

22. Czy liczba pracowników jest jedynym głównym kryterium podziału? Co z firmami, które operują przez podwykonawców, albo zatrudniają pracowników na kontraktach (np. firma ma 5 osób na etacie ale 55 na kontrakcie B2B)?

Odpowiedź: O tym czy firma kwalifikuje się jako mikrofirma czy jako małe lub średnie przedsiębiorstwo decydują dwa czynniki. Pierwszym jest zatrudnienie, natomiast drugim roczny obrót lub suma bilansowa. Firma, która zatrudnia od 1 do 9 pracowników (na podstawie umowy o pracę, nie licząc właściciela oraz pracowników na urloпах macierzyńskich, ojcowskich, rodzicielskich, wychowawczych i zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego) oraz posiada roczny obrót lub sumę bilansową o wartości nie przekraczającej 2 mln euro traktowana jest jako mikrofirma.

Przy czym, aby firma kwalifikowała się jako mikrofirma oba te warunki muszą być spełnione łącznie. Obliczenie subwencji finansowej dla mikrofirmy odbywa się wg poniższych zasad:

- 12 tys. zł na jedną osobę zatrudnioną w firmach, które w wyniku pandemii straciły między 25 (włącznie) a 50% przychodów ze sprzedaży;
- 24 tys. zł na jedną osobę zatrudnioną w firmach, które straciły między 50% a 75% przychodów;
- 36 tys. zł na jedną osobę zatrudnioną w firmach, które straciły 75% lub więcej przychodów ze sprzedaży.

Maksymalna wartość subwencji wynosi 324 tys. zł.

Przy czym na etapie obliczenia wartości przysługującej subwencji pracownika traktujemy szeroko. Pracownikiem jest: osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę oraz osoba współpracująca, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych, np. umowy zlecenia), które były zgłoszone do ubezpieczeń społecznych na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o subwencję. Do pracowników wliczają się także osoby np. na urloпах wychowawczych, macierzyńskich, ojcowskich ale nie wliczają się osoby współpracujące z przedsiębiorcą na kontraktach B2B.

23. Czy spółki istniejące krócej niż 12 miesięcy nie dostaną wsparcia z TF?

Odpowiedź: Jednym z warunków kwalifikacji do Tarczy Finansowej jest prowadzenie działalności na dzień 31.12.2019 r. i firmy zarejestrowane na ten dzień są uprawnione do otrzymania wsparcia w ramach Tarczy, a więc również te działające krócej niż 12 miesięcy.

24. Jak wygląda sytuacja firm zatrudniających w niepełnym wymiarze godzin? Czy dwóch pracowników na pół etatu to w świetle kryteriów TF dwóch pracowników czy jeden pracownik (jeden etat)?

Odpowiedź: Przy ustalaniu stanu zatrudnienia na potrzeby ustalania wysokości subwencji w przypadku ułamkowych etatów osób zatrudnionych na umowie o pracę, należy je zsumować. Zatem dwóch pracowników zatrudnionych na pół etatu w rozumieniu kryteriów Tarczy Finansowej, oznaczają jednego pracownika (jeden etat). Warto nadmienić, że wynik sumowania nie musi być liczbą całkowitą (czyli może wynieść np. 1,75 etatu).

25. Czy pracownicy na umowach cywilnoprawnych to pracownicy - w świetle kryteriów TF? Albo jak wygląda sytuacja mikrofirmy zatrudniającej 8 osób z czego np. 4 pracuje na etacie, a kolejnych czterech na pół etatu? Czy za pracownika zatrudnionego na pół etatu firma otrzyma połowę subwencji?

Odpowiedź: Liczba pracowników zatrudnianych przez firmę jest liczona inaczej na dwóch różnych etapach Programu. Najpierw liczymy ją, aby określić rodzaj firmy, która ubiega się o subwencję. Tutaj jako pracowników traktujemy osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, przy czym za pracowników nie uważa się pracowników na urloпах macierzyńskich, ojcowskich, rodzicielskich, wychowawczych i zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego.

Na etapie obliczania kwoty przysługującej subwencji pracownika traktujemy szeroko. Pracownikiem jest: osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę oraz osoba współpracująca z przedsiębiorcą, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych, np. umowy zlecenia), zgłoszona do ubezpieczeń społecznych na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o subwencję. Do pracowników wliczają się także osoby na urloпах wychowawczych, macierzyńskich, ojcowskich lub przebywające na zwolnieniach lekarskich. W przypadku ułamkowych etatów osób zatrudnionych na umowie o pracę, należy zsumować ułamkowe części etatów. Każda osoba współpracująca traktowana jest jak jeden etat przy stosunku pracy (niezależnie od relacji: liczba godzin na umowie zlecenie / liczba godzin na etacie pracowniczym). Każda osoba na urlopie macierzyńskim, ojcowskim, rodzicielskim, wychowawczym traktowana jest jak jeden etat przy stosunku pracy (dotyczy to również osób, które przed tymi urloпами były zatrudnione na część etatu).

26. Czy JDG, która zatrudnia 100 osób na umowę zlecenie jest mikrofirmą czy małą/średnią?

Odpowiedź: O tym czy firma kwalifikuje się jako mikrofirma czy jako małe lub średnie przedsiębiorstwo decydują dwa czynniki. Pierwszym jest zatrudnienie, natomiast drugim roczny obrót lub suma bilansowa. Firma, która na 31 grudnia 2019r. zatrudniała od 1 do 9 pracowników (na podstawie stosunku pracy nie licząc właściciela) oraz jej roczny obrót lub suma bilansowa nie przekraczała kwoty 2 mln euro traktowana jest jako mikrofirma. Przy czym, aby firma kwalifikowała się jako mikrofirma oba te warunki muszą być spełnione łącznie. Natomiast jako MŚP traktujemy firmy zatrudniające na 31 grudnia 2019r. do 249 osób (na podstawie stosunku pracy nie licząc właściciela) których roczny obrót nie przekraczał 50 mln euro lub suma bilansowa nie przekraczała 43 mln euro.

27. Co z JDG, które co prawda nie zatrudniają żadnych pracowników (umowa o pracę / zlecenie), ale dają pracę wielu podwykonawcom oraz pracownikom B2B? Czy one otrzymają prawo ubiegania się o subwencję?

Odpowiedź: Jeżeli firma nie zatrudnia nikogo na podstawie stosunku pracy, a jedynie współpracuje na podstawie kontraktów B2B, nie może ubiegać się o subwencję finansową.

28. Czy wymóg średniego wynagrodzenia pracownika z trzech ostatnich miesięcy 2019 w wysokości 2.600 PLN to kwota brutto?

Odpowiedź: Na potrzeby obliczenia wartości subwencji możliwej do uzyskania przez mikrofirmę lub MŚP nie obowiązuje warunek dotyczący wysokości wynagrodzenia.

29. Jak będzie sklasyfikowana firma, która ma 22 pracowników na umowach o pracę, ale wyłącznie 8 osób na pełny etat i spełniających ww. kryterium średniej 2.600 PLN z trzech miesięcy, zaś reszta pracowników zatrudniona na ½ i ¼ etatu z wynagrodzeniami poniżej 2.600 PLN? Czy taka firma to mikrofirma czy mała/średnia firma?

Odpowiedź: Definicja zatrudnienia jest inna na różnych etapach Programu. W momencie określenia przynależności firmy do grupy mikrofirm lub MŚP bierzemy pod uwagę tylko osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy bez właściciela. Nie ma natomiast znaczenia wysokość wynagrodzenia tych pracowników.

30. Czy procedura składania wniosku o subwencję będzie zautomatyzowana? Czy będzie oparta na oświadczeniach?

Odpowiedź: Subwencje są udzielane za pośrednictwem bankowości elektronicznej. Tam będzie można wypełnić formularz, który następnie trafi do PFR S.A., gdzie zostanie zweryfikowany na podstawie zewnętrznych źródeł takich jak np. ZUS (zatrudnienie), Krajowa Administracja Skarbowa (spadek obrotów). Na tej podstawie PFR S.A. podejmie jedną z następujących decyzji:

- pozytywną, czyli wypłaci subwencję w kwocie wnioskowanej przez firmę;
- częściowo negatywną, czyli wypłaci subwencję w kwocie niższej niż wnioskowana przez firmę;
- negatywną, czyli odmówi wypłaty subwencji.

Od decyzji częściowo negatywnej lub negatywnej przedsiębiorca ma prawo złożyć odwołanie. Przy czym, aby było ono skuteczne, będzie musiał wyjaśnić z odpowiednimi instytucjami różnice pomiędzy jego deklaracjami, a danymi, które znajdują się w ich rejestrach. Przedsiębiorca w decyzji dot. subwencji otrzyma informację jakie są powody decyzji częściowo negatywnej lub negatywnej.

31. Czy w ramach ubiegania się o subwencję mogą wskazać luty 2020 r. jako miesiąc spadku obrotów gospodarczych?

Odpowiedź: Nie. Wielkość spadku przychodów ze sprzedaży należy ustalać dla dowolnego miesiąca po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca ubiegłego roku w związku z zakłóceniami gospodarki na skutek COVID-19. Pierwszym miesiącem po 1 lutego 2020 r. jest marzec 2020 r. W konsekwencji do końca kwietnia, jako pierwszy miesiąc, w którym przedsiębiorca odnotował spadek przychodów ze sprzedaży, powinien zostać wskazany marzec 2020 r.

Spadek przychodów ze sprzedaży w marcu 2020 r. należy porównać do przychodów ze sprzedaży w lutym 2020 r. Alternatywnie, spadek przychodów ze sprzedaży w marcu 2020 r. może zostać porównany do przychodów ze sprzedaży z marca 2019 r. Dalej – spadek przychodów ze sprzedaży w kwietniu 2020 r. może zostać porównany do przychodów ze sprzedaży w marcu 2020 r. albo kwietniu 2019 r. (wedle wyboru przedsiębiorcy).

32. Co będzie brane pod uwagę przy weryfikacji spadku obrotów?

Odpowiedź: Weryfikacja spadków obrotów będzie odbywała się na podstawie w szczególności deklaracji VAT-7 (w przypadku podmiotów rozliczających się miesięcznie), VAT_JPK (w przypadku podmiotów rozliczających się kwartalnie) oraz oświadczenia zawartego w umowie subwencji składanego z uwzględnieniem dostępnych dokumentów księgowych, w tym RZIS (w przypadku podmiotów nie rozliczających podatku VAT).

33. Czy dane wprowadzane we wniosku o przyznanie pomocy są weryfikowane przez PFR?

Odpowiedź: Tak. Są weryfikowane na podstawie danych z rejestrów publicznych. Na tej podstawie podejmowana jest decyzja odnośnie przyznania subwencji.

Dlatego niezwykle ważne jest, aby przedsiębiorca złożył odpowiednio wcześniej np. deklarację VAT za miesiąc, dla którego przedsiębiorca wykazuje spadek obrotów, aby uniknąć odrzucenia wniosku.

Przed złożeniem wniosku o subwencję należy sprawdzić, czy od skutecznego złożenia deklaracji VAT-7 we właściwym Urzędzie Skarbowym minęły co najmniej 4 dni kalendarzowe, a w przypadku podatników rozliczających się kwartalnie z VAT, co najmniej 7 dni kalendarzowych od złożenia JPK_VAT.

Proces walidacji wniosków wymaga przetworzenia danych w rejestrach publicznych. Złożenie wniosku o subwencję wcześniej rodzi ryzyko jego odrzucenia przez PFR.

34. Jak obliczać stan zatrudnienia, który należy podać we wniosku o przyznanie subwencji?

Odpowiedź: Kwota subwencji finansowej dla mikroprzedsiębiorcy obliczana jest jako iloczyn liczby pracowników zatrudnianych na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku oraz bazowej kwoty subwencji (uzależnionej od wysokości spadku przychodów ze sprzedaży).

Liczba pracowników na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku nie może być większa niż liczba pracowników:

1. na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w 2019r. – jeżeli przedsiębiorca zaznaczy pole: „Oświadczam, że przedsiębiorca wnioskujący o udzielenie subwencji finansowej wskazuje maksymalną liczbę pracowników na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim (miesiąc referencyjny)”; albo
2. na dzień 31 grudnia 2019 r. – jeżeli przedsiębiorca nie zaznaczy pola z powyższym oświadczeniem (w takiej sytuacji miesiącem referencyjnym będzie 31 grudnia 2019 r.).

Mikroprzedsiębiorca może wybrać datę wskazującą limit liczby pracowników, która jest dla niego korzystniejsza – dla przykładu mikroprzedsiębiorca prowadzący działalność sezonową szczyt zatrudnienia odnotowuje w miesiącach maj-sierpień. Pozostałe miesiące są dla niego sezonem „martwym” – z tego względu, jeżeli taki przedsiębiorca składa wniosek o subwencję w maju, korzystniejsze będzie dla niego wybranie limitu zatrudnienia z opcji 1 (miesiąc z roku poprzedniego) niż z opcji 2 (limit zatrudnienia z 31 grudnia 2019 r.

Przedsiębiorca będący MŚP oświadcza o stanie zatrudnienia na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku.

Ważne: Jeśli liczba pracowników wyliczona dla tych pól we wniosku nie będzie liczbą całkowitą, należy zaokrąglić liczbę "w górę".

Dla określenia powyższego stanu zatrudnienia (zatrudnienie na potrzeby wyliczenia kwoty subwencji) przez pracownika należy rozumieć osobę fizyczną:

- (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z przedsiębiorcą w stosunku pracy oraz została zgłoszona przez przedsiębiorcę do ubezpieczeń społecznych na dzień ustalenia stanu zatrudnienia przedsiębiorcy na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy; oraz
- (ii) współpracująca z przedsiębiorcą, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych np. umowy zlecenia), która była zgłoszona przez przedsiębiorcę do ubezpieczeń społecznych, na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby określenia kwoty subwencji finansowej.

Wyjaśnienie o szczegółowym sposobie ustalania stanu zatrudnienia znajdą Państwo tutaj:

<https://pfrsa.pl/dam/serwis-korporacyjny-pfr/documents/tarcza-finansowa-pfr/tarcza-pfr-okreslanie-liczby-pracownikow.pdf>

35. Czy każdy może złożyć wniosek o subwencję w imieniu przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Nie, wniosek o subwencję może zostać złożony przez:

- 1) osobę upoważnioną przez przedsiębiorcę - taka osoba wcześniej powinna zostać upoważniona do złożenia wniosku i wymaganych oświadczeń na podstawie pełnomocnictwa. Wzór pełnomocnictwa stanowi Załącznik nr 2 do Regulaminu ubiegania się o udział w Programie Rządowym „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Firm” lub
- 2) osobę uprawnioną do samodzielnej reprezentacji przedsiębiorcy, jak członek jego organu lub innego rodzaju przedstawiciel, którego dane są zamieszczone w Krajowym Rejestrze Sądowym lub w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Przedsiębiorca jest zobowiązany dostarczyć do banku nie później niż do 31 grudnia 2020 r. dokumenty m.in. potwierdzające, że osoba podpisująca i składająca wniosek była umocowana do jego złożenia (tj., w zależności od sytuacji: pełnomocnictwo, informację odpowiadającą odpisowi pełnemu z Krajowego Rejestru Sądowego lub wyciąg z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej).

36. Czy przedsiębiorca składający wniosek o subwencję powinien zadbać o wskazanie w nim prawidłowych informacji?

Odpowiedź: Tak, przedsiębiorca musi zadbać o to, aby wszystkie dane i oświadczenia wskazane we wniosku o subwencję były zgodne z prawdą. Osoba składająca wniosek oświadcza w nim również, że jest świadoma odpowiedzialności karnej za przedstawienie fałszywych informacji oraz złożenie fałszywych oświadczeń w związku z procesem ubiegania się o subwencję. Prawidłowość informacji wskazanych we wniosku ma wpływ na czas realizacji wniosku.

37. Czy subwencja udzielana w ramach Tarczy Finansowej może być kumulowana z inną pomocą publiczną?

Odpowiedź: Pomoc publiczna udzielana w ramach Tarczy Finansowej może być kumulowana z pomocą publiczną z sekcji 3.1 Komunikatu Komisji Europejskiej do łącznego limitu nieprzekraczającego 800 tys. EUR. Zasady kumulacji z innymi rodzajami pomocy opisane są na stronie UOKIK.

38. Czy na potrzeby weryfikacji statusu mikrofirmy oraz małej i średniej firmy należy uwzględnić wartość zatrudnienia, przychodów i sumy bilansowej właściciela i spółek zależnych wnioskodawcy?

Odpowiedź: Kryterium skali zatrudnienia oraz skali finansowej odnosi się do przedsiębiorcy, z uwzględnieniem jego właściciela i spółek zależnych. Określając status mikrofirmy lub małej lub średniej firmy należy zweryfikować, czy zachodzą po jego stronie powiązania w ramach relacji łączących go z innymi przedsiębiorstwami (m.in. w ramach grup kapitałowych) i w razie konieczności sumować dane dotyczące przedsiębiorstw z nim powiązanych w następujący sposób:

- (i) w przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada przedsiębiorstwa powiązane – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się w całości dane przedsiębiorstw powiązanych,
- (ii) w przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada przedsiębiorstwa partnerskie – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się dane przedsiębiorstw partnerskich proporcjonalnie do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (z tym że należy wziąć pod uwagę wyższy udział) - nie dotyczy to publicznych korporacji inwestycyjnych, spółek venture capital, osób fizycznych lub grupy osób fizycznych prowadzących regularną działalność inwestycyjną jako tzw. „anioły biznesu”, o ile całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 EUR; inwestorzy instytucjonalni, w tym fundusze rozwoju regionalnego.

Dane przedsiębiorstw, które podlegają sumowaniu należy ustalać na podstawie ksiąg rachunkowych lub danych pochodzących ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Szczegółowe informacje

dotyczące ustalenia statusu przedsiębiorstwa znajdują się w Załączniku I Rozporządzenia Pomocowego (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz UE L 187/1 z 26.6.2014)

39. Jaki jest cel wskazywania we wniosku o subwencję zakładanej części pokrycia strat w perspektywie 12 miesięcy?

Odpowiedź: Wymagana w formularzu wniosku informacja dotycząca wskazania przez wnioskodawcę zakładanego procentowego pokrycia strat finansowych w perspektywie 12 miesięcy jest jedynie informacją statystyczną i nie wpływa na warunki udzielenia subwencji.

40. Czy można wskazać do przekazania subwencji rachunek bieżący z udostępnionym kredytem lub linią kredytową?

Odpowiedź: Środki z subwencji finansowej mogą zostać przekazane na rachunek bieżący, w którym udostępniony jest kredyt lub linia kredytowa, pod warunkiem, że klient na nowo wykorzysta środki ze spłaconego limitu kredytowego do pokrycia kosztów bieżącej działalności gospodarczej.

41. Czy warunkiem wnioskowania o subwencję jest brak zaległości w podatkach i składkach na ubezpieczenia społeczne?

Odpowiedź: Tak, to jeden z warunków ubiegania się o subwencję. Może się o nią ubiegać przedsiębiorca, który:

- 1) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień składania wniosku,
- 2) nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień składania wniosku, ale zalegał na dzień 31 grudnia 2019 r. albo
- 3) nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r., ale zalega na dzień składania wniosku.

Przy czym rozłożenie płatności na raty lub jej odroczenie, lub zaleganie z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne nieprzekraczające trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, nie jest uznawane za zaległość.

42. Czy z subwencji finansowej mogą skorzystać podmioty sektora rolnego lub rybołówstwa i akwakultury?

Odpowiedź: Tak, z pomocy mogą skorzystać przedsiębiorcy:

- 1) prowadzący działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, tj. zajmujący się wytwarzaniem płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt, wymienionych w załączniku I do TFUE (z wyjątkiem produktów sektora rybołówstwa i akwakultury), bez

poddawania ich jakimkolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów. Ponadto, do produkcji podstawowej produktów rolnych zalicza się wykonywane w gospodarstwach czynności niezbędne do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży („Rolnik”); oraz

- 2) prowadzący działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury, tj. produkujący, przetwarzający lub wprowadzający do obrotu produkty wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1) („Rybak”);

pod warunkiem, że spełniają jednocześnie pozostałe kryteria, których spełnienie jest niezbędne do uzyskania subwencji finansowej.

Do podmiotów prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych stosuje się limit łącznej pomocy publicznej, którą podmioty te mogą otrzymać w ramach sekcji 3.1. Tymczasowych Ram Pomocy w wysokości równowartości w złotych 100 000 euro.

Do podmiotów prowadzących działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury stosuje się limit łącznej pomocy publicznej, którą podmioty te mogą otrzymać w ramach sekcji 3.1. Tymczasowych Ram Pomocy w wysokości równowartości w złotych 120 000 euro.

43. Jako Rolnik/Rybak nie wiem czy mam nr REGON. Gdzie mogę to sprawdzić?

Odpowiedź: W przypadku, gdy Rolnik lub Rybak nie posiada wiedzy o swoim numerze REGON, może:

- 1) sprawdzić swój status za pomocą bazy internetowej REGON pod linkiem <https://wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl/appBIR/index.aspx>;
- 2) zgłosić chęć nadania numeru REGON do Głównego Urzędu Statystycznego na formularzu RG-OF. W związku z sytuacją związaną z wystąpieniem COVID-19, Główny Urząd Statystyczny rekomenduje się składanie wniosku o nadanie REGON drogą zdalną – szczegóły w poniższym linku: <https://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/rejestr-regon/>.

44. Czy jako Rolnik/Rybak muszę być zarejestrowany w CEIDG lub KRS, aby móc ubiegać się o subwencję finansową?

Odpowiedź: Tak, założenia programowe przewidują, że podmiot, który chce skorzystać z pomocy, musi być zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Dotyczy to wszystkich przedsiębiorców, którzy chcą skorzystać z pomocy, w tym Rolników i Rybaków.

45. Jak ustalić spadek sprzedaży u przedsiębiorców rozliczających VAT metodą kasową?

Odpowiedź: Spadek przychodów ze sprzedaży podmiotów rozliczających VAT metodą kasową, podobnie jak w przypadku „nieVATowców”, czy rozliczających się na podstawie faktur VAT-marża ustalany jest w oparciu o oświadczenie złożone przez przedsiębiorcę we wniosku o udzielenie subwencji finansowej (przedsiębiorcy składają je poprzez uzupełnienie rubryki dotyczącej wysokości przychodów). Nie ma przeszkód, aby podmioty rozliczające się w ten sposób również wnioskowały o subwencje finansową. Wysokość spadku przychodów ze sprzedaży podlega weryfikacji ze strony PFR.

46. Jak uwzględnić faktury zaliczkowe przy ustalaniu spadku obrotów?

Odpowiedź: Podstawą weryfikacji wniosków i oświadczeń wpływających na przyznanie subwencji i jej wysokość w ramach Tarczy Finansowej są dane dotyczące obrotów beneficjenta. Istotne jest wykazanie, że obroty spadły w związku z COVID-19 po 1 lutego 2020 r. o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu, w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca roku ubiegłego.

Z tego względu we wniosku o przyznanie subwencji należy wskazać obrót wykazywany w deklaracji VAT (ewentualnie JPK_VAT). Otrzymane zaliczki na poczet przyszłej dostawy towarów i świadczenia usług powodują powstanie obowiązku podatkowego VAT w chwili wpływu na rachunek bankowy całości lub części zapłaty. Natomiast, przyjęcie zaliczki na poczet przyszłych dostaw towarów i usług oraz wystawienie faktury zaliczkowej nie jest traktowane jako przychód podlegający opodatkowaniu podatkiem dochodowym. W związku z tym takich zaliczek nie ujmuje się w podatkowej księdze przychodów i rozchodów.

47. Jaką datę rozpoczęcia działalności należy wpisać we wniosku o subwencję? W jakiej bazie weryfikowane jest, kiedy firma rozpoczęła działalność?

Odpowiedź: Przedsiębiorca wnioskujący o udzielenie subwencji finansowej powinien wskazać faktyczną datę rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, a nie datę powstania podmiotu, czy wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego/Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Rozpoczęcie działalności gospodarczej należy rozumieć jako podjęcie czynności faktycznych, mieszczących się w ustawowej definicji działalności gospodarczej (np. rozpoczęcie produkcji, rozpoczęcie świadczenia usług lub sprzedaży towarów).

Niezgodność dat z odpowiednich rejestrów z datą wskazaną we wniosku nie spowoduje jego odrzucenia. Warunkiem otrzymania subwencji finansowej jest prowadzenie działalności na dzień 31 grudnia 2019 r.

48. Czy wystarczy, aby w firmie jedna osoba fizyczna z udziałami powyżej 25% była rezydentem odprowadzającym podatki w Polsce, czy wszystkie osoby powyżej 25% powinny być rezydentami?

Odpowiedź: Przedsiębiorca, aby skorzystać z rozwiązań przewidzianych w Tarczy Finansowej nie musi posiadać rezydencji podatkowej w Polsce. Wystarczy, że posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jest zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (jego działalność gospodarcza została zarejestrowana na terytorium RP w Krajowym Rejestrze Sądowym albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej) oraz jego główny beneficjent rzeczywisty (tj. beneficjent rzeczywisty w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 1 Ustawy AML wywierający największy decydujący wpływ na czynności lub działania podejmowane przez Beneficjenta spośród innych beneficjentów rzeczywistych) nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. rajach podatkowych (tj. jurysdykcjach niechętnych współpracy w celach podatkowych w rozumieniu Konkluzji Rady ws. Rajów Podatkowych).

49. Do jakiej kategorii zostanie zakwalifikowany przedsiębiorca zatrudniający 9,2 pracownika?

Odpowiedź: Zakładając, że nie zachodzą żadne inne przesłanki negatywne, taki przedsiębiorca, uwzględniając wyłącznie kryterium zatrudnienia, zostanie zakwalifikowany jako MŚP. Wynika to z tego, że zgodnie z treścią uchwały RM stanowiącej podstawę funkcjonowania Programu mikroprzedsiębiorca jest przedsiębiorca, który zatrudnia nie więcej niż 9 pracowników. Tym samym przedsiębiorca zatrudniający 9,2 pracownika w przeliczeniu na pełne etaty (czyli więcej niż 9) jest MŚP w rozumieniu Programu.

50. Czy warunek dotyczący braku zaległości w składkach na ubezpieczenia społeczne i podatku dotyczy wyłącznie spółki cywilnej jako podmiotu zatrudniającego pracowników i ubiegającego się o subwencję, czy obejmuje równocześnie wspólników spółki cywilnej w ramach ich indywidualnych działalności gospodarczych?

Odpowiedź: Warunek braku zaległości w składkach na ubezpieczenia społeczne i podatku dotyczy zarówno spółki cywilnej, jak również wspólników tej spółki.

51. Czy współwłaściciele spółki (np. z o.o.) zatrudnieni na umowę o pracę są zaliczani do całkowitej liczby pracowników?

Odpowiedź: Przy obliczaniu stanu zatrudnienia zarówno na potrzeby ustalania statusu mikroprzedsiębiorcy/MŚP, jak i na potrzeby wyliczenia kwoty subwencji nie powinno się uwzględniać beneficjenta będącego osobą fizyczną tj. osoby prowadzącej jednoosobową działalność

gospodarczą/wspólnika spółki cywilnej. Jeśli natomiast firma zatrudnia na podstawie stosunku pracy wspólnika i został on zgłoszony przez firmę do ubezpieczeń społecznych, spełnia definicję pracownika na potrzeby programu.

52. W jaki sposób weryfikowane są dane o spadku obrotów w przypadku przedsiębiorców rozliczających VAT kwartalnie?

Odpowiedź: W przypadku podatników rozliczających VAT kwartalnie walidacja odbywa się w oparciu o JPK_VAT - przedsiębiorca musi jednak pamiętać o tym, żeby odczekać co najmniej 7 dni kalendarzowych od złożenia JPK_VAT. JPK_VAT składany jest za okresy miesięczne, nie później niż do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu raportowanym (np. miesiąc raportowany to kwiecień, JPK_VAT powinien zostać złożony nie później niż do 25 maja).

53. Jeżeli wnioskodawca ma ujemne przychody ze sprzedaży, to co powinien wskazać we wniosku o udzielenie subwencji?

Odpowiedź: W przypadku ujemnych przychodów ze sprzedaży wnioskodawca powinien wskazać wartość „0”. Jeżeli w miesiącu poprzedzającym miesiąc referencyjny wnioskodawca również odnotował ujemną wartość przychodów ze sprzedaży, dla takiego przedsiębiorcy korzystniejsze może okazać się odniesienie się do miesiąca kalendarzowego odpowiadającego miesiącowi referencyjnemu w roku poprzednim.

54. Jak złożyć wniosek o dofinansowanie w ramach Tarczy Finansowej w przypadku przekształcenia działalności ze spółki jawnej (od 01.05.2017 do 29.02.2020) na jednoosobową działalność gospodarczą (od 01.03.2020)?

Odpowiedź: Jeżeli jednoosobowa działalność gospodarcza jest prowadzona od 1 marca 2020 r. (spółka jawna została zlikwidowana, a następnie została zarejestrowana jednoosobowa działalność gospodarcza na nazwisko jednego ze wspólników) – osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą nie może skorzystać z subwencji finansowej (brak spełnienia przesłanki prowadzenia działalności gospodarczej na 31 grudnia 2019 r.). Jednoosobowa działalność gospodarcza nie jest bowiem traktowana jako kontynuacja działalności spółki jawnej.

W sytuacji, o której mowa w art. 66 KSH (gdy w spółce składającej się z dwóch wspólników po stronie jednego z nich zaistnieje powód rozwiązania spółki, sąd przyzna drugiemu wspólnikowi prawo do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się z występującym wspólnikiem) uznaje się, że ten wspólnik, któremu na podstawie orzeczenia sądu zostało przyznane prawo do przejęcia majątku spółki, jest jej sukcesorem uniwersalnym (następcą prawnym pod tytułem ogólnym). W konsekwencji, taki wspólnik może złożyć wniosek o subwencję w imieniu spółki, której majątek przejął.

55. Czy w przypadku przekształcenia jednoosobowej działalności gospodarczej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową poprzez wniesienie aportem całego przedsiębiorstwa można uznać za kontynuację działalności w kontekście liczby pracowników, jak i obrotów?

Odpowiedź: W przypadku przekształcenia polegającego na wniesieniu aportem przedsiębiorstwa jednoosobowej działalności gospodarczej do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej, na potrzeby ustaleń dotyczących subwencji finansowej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa nie będzie uznawana za kontynuatora działalności prowadzonej przez jednoosobową działalność gospodarczą w kontekście ustalania liczby pracowników i obrotów.

56. Co w sytuacji, jeżeli firma - jednoosobowa działalność gospodarcza zawnioskuje o subwencję w maju 2020 r. i ją uzyska, a następnie dokonana przekształcenia poprzez wniesienie aportem całego przedsiębiorstwa do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej?

Odpowiedź: W przypadku przekształcenia polegającego na wniesieniu aportem przedsiębiorstwa jednoosobowej działalności gospodarczej do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej, na potrzeby ustaleń dotyczących spełnienia warunków umorzenia subwencji finansowej - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa nie będzie uznawana za kontynuatora działalności prowadzonej przez jednoosobową działalność gospodarczą w kontekście ustalania liczby pracowników i obrotów.

57. Czy subwencja dla mikrofirmy może być naliczona dla więcej niż 9 etatów i czy w takiej sytuacji warunek utrzymania zatrudnienia dotyczy 9, czy może wszystkich pracowników?

Odpowiedź: Zatrudnienie, które stanowi podstawę określenia bazowej kwoty subwencji finansowej dla mikrofirmy w żadnym przypadku nie może być wyższe niż 9 Pracowników. Takie rozwiązanie ma na celu dopasowanie wielkości finansowania programowego do skali potencjalnej utraty dochodu w związku ze spadkiem przychodów ze sprzedaży na skutek COVID-19. Jeśli przedsiębiorca jest mikrofirmą, to choćby zatrudniał np. 17 osób, otrzyma subwencję przypadającą maksymalnie na 9 osób. Warunek utrzymania zatrudnienia dotyczy faktycznej liczby osób zatrudnionych (bez ograniczenia do 9), przy czym liczone jest średnie zatrudnienie z badanego okresu.

58. Czy liczba pracowników ustalana na podstawie rozporządzenia KE 651/2014 jest tą samą wartością wskazywaną we wniosku jako stan zatrudnienia?

Odpowiedź: Stan zatrudnienia określa się inaczej na potrzeby ustalenia statusu mikrofirmy lub MŚP na potrzeby Programu, a inaczej na potrzeby ustalenia kwoty subwencji w przypadku mikrofirmy. Przy wyliczaniu stanu zatrudnienia należy kierować się zasadami przewidzianymi w Programie (opisanymi w uchwale RM/przewodniku/QA).

59. Czy po złożeniu deklaracji VAT za kwiecień z początkiem maja trzeba uregulować płatność przed złożeniem wniosku żeby PFR rozpatrzył go pozytywnie?

Odpowiedź: Nie ma takiej konieczności. Istotne jest, aby wnioskodawca nie zalegał z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r. Jeśli na dzień 31 grudnia 2019 r. firma zalega z płatnościami, powinna je uregulować do dnia złożenia wniosku o subwencję.

60. Jeśli rok obrotowy nie jest równy kalendarzowemu i kończy się np. w marcu, to na jaki dzień kurs euro (przy obliczaniu statusu mikro/MŚP)?

Odpowiedź: Nie ma znaczenia, kiedy kończy się rok obrotowy. Należy uwzględnić średni kurs NBP z 31 grudnia 2019r.

61. Kto decyduje o tym, do którego stanu zatrudnienia na potrzeby wyliczenia maksymalnej kwoty subwencji - na dzień 31 grudnia 2019 r., czy na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim - należy porównać liczbę pracowników z końca miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku?

Odpowiedź: Decyduje o tym sam przedsiębiorca, składając we wniosku stosowne oświadczenie. Trzeba o tym pamiętać i dobrze wybrać tzw. miesiąc referencyjny. System nie wybiera bowiem automatycznie korzystniejszego wariantu przy liczeniu maksymalnej kwoty subwencji, a więc wszystko zależy od oświadczeń złożonych przez przedsiębiorcę we wniosku.

Przypomnijmy: liczbę zatrudnionych (w tym osób współpracujących), która ma znaczenie dla maksymalnej kwoty subwencji, ustala się na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz tak określona liczba zatrudnionych (w tym osób współpracujących) nie może być wyższa niż zatrudnienie (i) na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (ii) na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim (według swobodnego wyboru przedsiębiorcy). Liczba ta nie może być też większa niż 9.

Przykładowo, przedsiębiorca będący mikrofirmą, który wniosek o subwencję finansową złożył w maju 2020 r., zatrudniał na dzień: 30 kwietnia 2020 r. - 8 osób, 31 grudnia 2019 r. – 7 osób, a 31 maja 2019 r. – 5 osób. W zależności od tego, który wariant wybierze, może otrzymać subwencje „dla” 7 albo „dla” 5 pracowników. Jeśli wskaże - do porównania z liczbą zatrudnionych na 30 kwietnia 2020 r. - 31 grudnia 2019 r., to subwencja zostanie ustalona „dla” 7 osób. Jeśli zaś wskaże maj 2019 r., to subwencja będzie ustalona tylko dla 5. Gdyby natomiast na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz na dzień 31 maja 2019 r. przedsiębiorca ten zatrudniał 9 osób, to wówczas liczba zatrudnionych, brana pod uwagę przy ustaleniu maksymalnej kwoty subwencji, wyniosłaby 8 pracowników.

62. Czy, pomimo zaokrąglenia etatów we wniosku o subwencję, subwencja jest przeliczana i wypłacana proporcjonalnie do etatu, czyli przy zatrudnieniu 3,5 etatu wysokość subwencji będzie ustalona jako iloczyn kwoty bazowej i 3,5?

Odpowiedź: Tak, kwota subwencji jest wypłacana stosownie do faktycznej liczby etatów, ustalonej w oparciu o dane z ZUS (jeżeli po zsumowaniu etatów wynik nie jest liczbą całkowitą nie podlega ona zaokrągleniu).

63. Czy, po zawarciu umowy subwencji i otrzymaniu środków na rachunek wskazany w umowie subwencji, możliwe jest przekazanie tych środków na inny rachunek bankowy?

Odpowiedź: Tak, nie ma przeszkód, aby otrzymane środki przekazać na inny rachunek bankowy.

64. Czy, jeśli przedsiębiorca zatrudniał pracowników przez cały 2019 rok z wyjątkiem grudnia (tylko w grudniu 2019 roku nie zatrudniał nikogo), może otrzymać wsparcie w ramach Tarczy Finansowej PFR?

Odpowiedź: Nie. Jednym z warunków otrzymania wsparcia jest status mikroprzedsiębiorcy albo MŚP, który - na potrzeby Programu Tarczy Finansowej – ustala się na 31 grudnia 2019 r. Warunkiem koniecznym jest, aby przedsiębiorca zatrudniał na 31 grudnia 2019 roku co najmniej jednego pracownika, nawet w niepełnym wymiarze czasu pracy.

65. Jak jest ustalany stan zatrudnienia na 31 grudnia 2019 r.?

Odpowiedź: Dane podlegające weryfikacji ustalane są na podstawie imiennych raportów rozliczeniowych ZUS RCA za grudzień 2019 roku. Korekty ZUS RCA za grudzień 2019 roku są uwzględniane, jeśli zostały złożone w terminie, który pozwala na ich odnotowanie w raporcie przekazany przez ZUS do PFR.

66. Jak jest ustalany stan zatrudnienia na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku na podstawie danych z ZUS?

Odpowiedź: Dane o stanie zatrudnienia ZUS ustala i przekazuje do PFR według imiennych raportów ZUS RCA za okres, dla którego upłynął termin składania dokumentów na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o subwencję. Oznacza to np., że dla wniosku o subwencję złożonego 29 kwietnia 2020 r. stan zatrudnienia jest ustalany na 31 marca 2020 r. według dokumentów za 02/2020, a dla wniosku o subwencję złożonego 5 maja 2020 r. stan zatrudnienia jest ustalany na 30 kwietnia 2020 r. według dokumentów za 03/2020.

67. Jak jest ustalany stan zatrudnienia na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku z roku poprzedniego na podstawie danych z ZUS?

Odpowiedź: Dane o stanie zatrudnienia ZUS ustala i przekazuje do PFR według raportów ZUS RCA za miesiąc odpowiadający nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim. Oznacza to np., że dla wniosku złożonego 28 kwietnia 2020 r. ustala się stan zatrudnienia według dokumentów za 04/2019, a dla wniosku złożonego 7 maja 2020 r. stan zatrudnienia ustala się według dokumentów za 05/2019. Jeśli korekty ZUS RCA za dany miesiąc 2019 roku zostały złożone w terminie, który pozwolił na ich odnotowanie w raporcie przekazany do PFR, ZUS przekazuje zaktualizowane dane.

5. Jak ustalić beneficjenta rzeczywistego i rezydencję podatkową

1. Czy warunek rezydencji podatkowej na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz nieposiadania rezydencji podatkowej w tzw. raju podatkowym odnosi się do beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy czy też do samego przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Warunek rezydencji podatkowej na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego odnosi się wyłącznie do samego przedsiębiorcy. Natomiast, warunek nieposiadania rezydencji podatkowej w tzw. raju podatkowym odnosi się wyłącznie do głównego beneficjenta rzeczywistego danego przedsiębiorcy. W celu ubiegania się o wsparcie w ramach Programu przedsiębiorca powinien posiadać rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i jednocześnie jego główny beneficjent rzeczywisty nie może posiadać rezydencji podatkowej na terenie tzw. raju podatkowego. Odejście od tej zasady możliwie jest w sytuacji zobowiązania przedsiębiorcy i/lub głównego beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia subwencji finansowej w ramach Programu.

Przedsiębiorca będzie posiadał rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego w przypadku posiadania statusu rezydenta dla celów podatkowych, zgodnie z prawem właściwym dla co najmniej jednego państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W przypadku Polski – przedsiębiorca będzie zasadniczo spełniał warunek posiadania rezydencji podatkowej na terytorium Polski, jeśli:

- a. w przypadku przedsiębiorcy będącego podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych - ma siedzibę lub jego faktyczny zarząd sprawowany jest na terytorium Polski, albo
- b. w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną - (i) posiada na terytorium Polski centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub (ii) przebywa na terytorium Polski dłużej niż 183 dni w roku podatkowym,

– o ile odpowiednia umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, której stroną jest Polska, nie stanowi inaczej.

Główny beneficjent rzeczywisty przedsiębiorcy nie będzie posiadał rezydencji podatkowej na terenie tzw. raju podatkowego, jeśli jego rezydencja podatkowa znajduje się na terytorium innej jurysdykcji niż Samoa Amerykańskie, Kajmany, Fidżi, Guam, Oman, Palau, Panama, Samoa, Seszele, Trynidad i Tobago, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych lub Vanatu.

2. Jak zidentyfikować beneficjenta rzeczywistego przedsiębiorcy?

Odpowiedź: Identyfikacja głównego beneficjenta rzeczywistego powinna zostać dokonana dwustopniowo, tj.:

- 1) w pierwszej kolejności - powinna zostać dokonana identyfikacja każdego beneficjenta rzeczywistego danego przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 1) Ustawy o AML; a następnie;
- 2) w drugiej kolejności - powinna zostać wśród nich dokonana identyfikacja głównego beneficjenta rzeczywistego.

Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego polega na ustaleniu wszystkich osób fizycznych, które: (1) sprawują bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad przedsiębiorcą poprzez posiadane uprawnienia, które wynika z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez przedsiębiorcę, lub (2) w imieniu których przedsiębiorca wnioskuje o wsparcie w ramach Programu.

Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego może różnić się w zależności od formy prawnej danego przedsiębiorcy, np.:

- w przypadku przedsiębiorcy będącego spółką z o.o. lub niepubliczną spółką akcyjną - beneficjentem rzeczywistym będą wszystkie osoby fizyczne spełniające jeden z następujących warunków: (1) będące udziałowcem lub akcjonariuszem przedsiębiorcy, którym przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji przedsiębiorcy, (2) dysponujące więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym przedsiębiorcy, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (3) sprawujące kontrolę nad przedsiębiorcą lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji przedsiębiorcy, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie przedsiębiorcy, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, (4) sprawujące kontrolę nad przedsiębiorcą poprzez posiadanie w stosunku do niego uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 Ustawy o Rachunkowości, lub (5) jeśli nie można ustalić beneficjenta rzeczywistego w sposób o którym mowa w pkt (1)-(4) - zajmującą wyższe stanowisko kierownicze;
- w przypadku przedsiębiorcy będącego spółką osobową (spółką jawną, partnerską, komandytową lub komandytowo-akcyjną) lub spółką cywilną – beneficjentem rzeczywistym, co do zasady, będą wszyscy wspólnicy spółki (o ile będą to osoby fizyczne);
- w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą - przyjmuje się, że taki przedsiębiorca jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym (o ile nie ma przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nim przez inną osobę fizyczną);
- w przypadku przedsiębiorcy będącego spółką akcyjną (publiczną) – jego beneficjentem rzeczywistym będą osoby fizyczne uznawane za podmiot dominujący w stosunku do takiego Beneficjenta (w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy o ofercie publicznej) lub – jeśli podmiot dominujący nie jest osobą fizyczną – beneficjent rzeczywisty takiego podmiotu dominującego. Podmiotem dominującym jest podmiot w sytuacji, gdy: (1) posiada bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty większość głosów w organach Beneficjenta, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (2) jest uprawniony do powoływania lub odwoływania większości członków organów zarządzających lub nadzorczych Beneficjenta, lub (3) więcej niż połowa członków zarządu podmiotu dominującego jest jednocześnie członkami zarządu, prokurentami lub osobami pełniącymi funkcje kierownicze Beneficjenta bądź innego podmiotu pozostającego z tym Beneficjentem w stosunku zależności.

Następnie, identyfikacja głównego beneficjenta rzeczywistego danego przedsiębiorcy polega na ustaleniu beneficjenta rzeczywistego, który:

- (i) jest jedynym zidentyfikowanym beneficjentem rzeczywistym danego przedsiębiorcy; albo
- (ii) jeżeli zidentyfikowano więcej niż jednego beneficjenta rzeczywistego danego przedsiębiorcy – jest beneficjentem rzeczywistym wywierającym największy decydujący wpływ (albo beneficjentami rzeczywistymi wywierającymi taki sam największy decydujący wpływ) na czynności lub działania podejmowane przez Beneficjenta spośród wszystkich beneficjentów rzeczywistych danego przedsiębiorcy według oceny PFR.

3. Czy istnieje możliwość ubiegania się o wsparcie w ramach Programu, jeżeli główny beneficjent rzeczywisty przedsiębiorcy jest rezydentem podatkowym w tzw. „raju podatkowym”?

Odpowiedź: Tak, ale udzielenie wsparcia w ramach Programu będzie w takiej sytuacji uzależnione od zobowiązania głównego beneficjenta rzeczywistego danego przedsiębiorcy do przeniesienia rezydencji podatkowej na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu.

4. Czy przedsiębiorca zagraniczny prowadzący działalność gospodarczą w Polsce (np. poprzez oddział) może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca zagraniczny prowadzący działalność gospodarczą w Polsce za pośrednictwem oddziału zarejestrowanego na terytorium Polski może się ubiegać o wsparcie w ramach Programu, pod warunkiem, że posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a jego główny beneficjent rzeczywisty nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. raju podatkowym. Odejście od tego warunku jest możliwe w sytuacji zobowiązania danego przedsiębiorcy i/lub jego głównego beneficjenta rzeczywistego do przeniesienia rezydencji podatkowej na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w terminie do 9 miesięcy od dnia udzielenia finansowania w ramach Programu. Przedsiębiorca zagraniczny prowadzący działalność w Polsce, który nie jest zarejestrowany na terenie Polski (np. poprzez oddział), nie może ubiegać się o wsparcia w ramach Programu.

5. Jakie kraje należy uznać za raje podatkowe?

Odpowiedź: Przez raje podatkowe należy rozumieć następujące jurysdykcje: Samoa Amerykańskie, Kajmany, Fidżi, Guam, Oman, Palau, Panama, Samoa, Seszele, Trynidad i Tobago, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych oraz Vanatu.

6. Jeżeli firma jest zarejestrowana i rozlicza podatki w Polsce, natomiast beneficjent rzeczywisty jest zlokalizowany na Cyprze, to czy w celu uzyskania wsparcia ta firma musi w ciągu 9 miesięcy zmienić lokalizację beneficjenta rzeczywistego?

Odpowiedź: Nie ma takiej konieczności. Byłoby to konieczne, gdyby beneficjent rzeczywisty posiadał rezydencję podatkową poza strefą EOG.

6. Subwencja

1. W jakiej formie udzielane jest wsparcie w ramach Programu? Czy wsparcie udzielone w ramach Programu ma charakter zwrotny czy bezzwrotny?

Odpowiedź: Instrumentem finansowym przewidzianym przez Program w celu udzielenia wsparcia przedsiębiorcom jest subwencja finansowa PFR. Subwencja finansowa udzielana będzie na podstawie umowy o udzielenie subwencji finansowej, której zawarcie przez przedsiębiorcę jest konieczne i niezbędne dla otrzymania subwencji finansowej. Subwencja finansowa będzie miała w znacznej mierze charakter bezzwrotny, uzależniony jednak od spełnienia przez przedsiębiorcę dodatkowych warunków. Po spełnieniu warunków określonych w Programie, aż do 75% otrzymanej subwencji może nie podlegać zwrotowi.

2. Na jakie cele może być przeznaczona subwencja finansowa w ramach Programu?

Odpowiedź: Przedsiębiorca będzie uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym – co do zasady – także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, pokrycie kosztów zakupu towarów i materiałów, urządzeń i innych środków trwałych, pokrycia wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami.

Otrzymana subwencja będzie mogła zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji. W żadnym wypadku natomiast subwencja nie będzie mogła zostać wykorzystana w celu dokonania rozliczeń z podmiotami powiązanymi. Obowiązywał będzie całkowity zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem przedsiębiorstwa. Ponadto subwencja nie będzie mogła służyć finansowaniu nabycia (przejęcia) w sposób bezpośredni lub pośredni innego podmiotu gospodarczego (obowiązywał będzie zakaz wykorzystania subwencji w celu akwizycji). Szczegółowe warunki wsparcia finansowego oraz zobowiązania przedsiębiorcy określać będzie umowa zawarta z przedsiębiorcą.

3. Czy udzielona subwencja podlega egzekucji sądowej lub administracyjnej? Czy środki przekazane w formie subwencji mogą podlegać zajęciu na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego?

Odpowiedź: Nie, środki przekazane w formie subwencji finansowej przedsiębiorcy nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej, chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z

naruszeniem zasad, na których udzielono danemu przedsiębiorcy takiego wsparcia. Środki te, w razie ich przekazania na rachunek bankowy, rachunek oszczędnościowy, rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy oraz rachunek terminowych lokat oszczędnościowych, są także wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

4. Czy są jakieś przedziały, od których uzależniona będzie kwota umorzenia subwencji ze względu na stratę?

Odpowiedź: Umorzenie części subwencji ze względu na skumulowaną stratę gotówkową będzie mieć miejsce w przypadku MŚP (takiego rozwiązania nie przewidziano w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców). Umorzenie części subwencji ze względu na tę stratę będzie odpowiadać wysokości straty, ale nie będzie mogło przekroczyć 25% kwoty subwencji.

W programie Tarczy Finansowej przyjęto, że otrzymana przez MŚP subwencja - w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w każdym czasie przez 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji - podlega zwrotowi w wysokości 25% bezwarunkowo, a dodatkowo (m.in.) w wysokości do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez MŚP skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym MŚP odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym została podjęta decyzja PFR o przyznaniu subwencji. Dla MŚP prowadzących pełną rachunkowość, strata na sprzedaży będzie odzwierciedloną w rachunku wyników stratą na sprzedaży netto, z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów. Dla MŚP rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów, będzie to kwota wykazanej straty. Natomiast dla MŚP rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie, strata zostanie obliczona jako skumulowany spadek przychodów ze sprzedaży.

5. Otrzymana subwencja będzie mogła zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji – czy są ograniczenia związane ze spłatą rat leasingowych (operacyjnego/finansowego) oraz pożyczek? Czy ograniczenie dotyczy spłat kredytów przewidzianych harmonogramem, czyli bieżących rat oraz rat kredytów przeterminowanych?

Odpowiedź: Przedsiębiorca będzie uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym – co do zasady – także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, pokrycie kosztów zakupu towarów i materiałów, urządzeń i innych środków trwałych, pokrycia wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami.

Nie ma przeszkód, aby te środki wykorzystać na spłatę rat leasingowych oraz pożyczek. Środki pochodzące z subwencji mogą również zostać wykorzystane na przedterminową spłatę kredytów, jednakże nie więcej niż do maksymalnej wysokości 25% wartości subwencji finansowej.

7. Wsparcie dla mikrofirm

1. Jaka jest maksymalna kwota subwencji finansowej przyznawana mikrofirmom w ramach Programu i jak jest ona obliczana?

Odpowiedź: Program nie przewiduje jednego maksymalnego progu subwencji finansowej, który obowiązywałby dla każdej mikrofirmy. Maksymalna kwota subwencji finansowej, jaką mikrofirma może uzyskać w ramach Programu obliczana jest bowiem oddzielnie dla każdej takiej mikrofirmy i zależy ona bezpośrednio od indywidualnie obliczonych wartości dla danej mikrofirmy.

W przypadku mikrofirm obliczenia maksymalnej kwoty subwencji finansowej dokonuje się w oparciu o iloczyn liczby pracowników oraz kwoty bazowej subwencji finansowej w wysokości 12, 24 lub 36 tys. zł na zatrudnionego pracownika w zależności od skali spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 (odpowiednio o co najmniej 25%, co najmniej 50%, co najmniej 75%), jednak nie więcej niż 324 tys. zł.

Zatrudnienie, które stanowi podstawę określenia kwoty subwencji finansowej, ustala się według stanu zatrudnienia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz nie wyższego niż zatrudnienie (przedsiębiorca może wybrać dla siebie bardziej korzystną datę wskazującą wyższy poziom zatrudnienia): (i) na dzień 31 grudnia 2019 r. albo (ii) na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim.

Wsparcie finansowe w złotych		Kwota Subwencji Finansowej w zależności od liczby zatrudnionych (bez właściciela)								
Skala spadku przychodów ze sprzedaży	Bazowa kwota Subwencji Finansowej na zatrudnionego									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
<25 ; 50%)	12 000	12 000	24 000	36 000	48 000	60 000	72 000	84 000	96 000	108 000
<50% ; 75%)	24 000	24 000	48 000	72 000	96 000	120 000	144 000	168 000	192 000	216 000
<75% ; 100>	36 000	36 000	72 000	108 000	144 000	180 000	216 000	252 000	288 000	324 000

2. Na jakich zasadach i w jakich przypadkach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana mikrofirmom w ramach Programu?

Odpowiedź: Otrzymana przez mikrofirmę subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

1) w przypadku: (i) zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę, (ii) otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub (iii) otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;

2) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez mikrofirmę w każdym czasie przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji, subwencja finansowa podlega zwrotowi:

- a. w kwocie stanowiącej 25% wartości subwencji finansowej bezwarunkowo; oraz
- b. w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych w stosunku do stanu zatrudnienia na koniec miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, na poziomie:
 - i. wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji;
 - ii. od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 50% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia = wartość subwencji * Skala redukcji zatrudnienia, gdzie

$$\text{Skala Redukcji Zatrudnienia} = - \left(\frac{\text{średnia liczba Pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku}}{\text{liczba Pracowników na koniec miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku}} - 1 \right)$$

- iii. niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 50% wartości subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

W rezultacie przedsiębiorca, który utrzyma 100% poziomu zatrudnienia, będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 75% całkowitej wartości subwencji finansowej. W przypadku redukcji zatrudnienia do stanu niższego niż 50% pierwotnego poziomu zatrudnienia przedsiębiorca będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 25% całkowitej wartości subwencji finansowej.

Polski Fundusz Rozwoju może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla mikrofirm, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danej mikrofirmy.

Warunkiem nieegzekwowania zwrotu subwencji finansowej, przy czym kwota stanowiąca 25% wartości subwencji jest w każdym przypadku bezwarunkowo zwrotna, jest:

- spełnienie przez przedsiębiorcę ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie dotyczącej przyznania subwencji finansowej; oraz

- złożenia oświadczenia przez przedsiębiorcę wraz z załączonym dokumentem potwierdzającym stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dacie wypłaty subwencji finansowej.

3. Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności mikrofirma będzie zobowiązana do zwrotu subwencji finansowej?

Odpowiedź: Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od dnia przyznania subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania. Zgodnie zaś z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może zaś wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

4. Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę na potrzeby wyliczenia stanu zatrudnienia na potrzeby ustalenia wysokości subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Poprzez zatrudnionych należy rozumieć nie tylko osoby pozostające z przedsiębiorcą w stosunku pracy i zgłoszone przez przedsiębiorcę do ubezpieczeń społecznych, ale również osoby współpracujące z przedsiębiorcą i zgłoszone przez niego do ubezpieczeń społecznych. Przy obliczeniach nie uwzględnia się jednak właściciela. Zwracamy uwagę, że definicja pracownika przyjętej na potrzeby wyliczenia kwoty subwencji różni się od definicji pracownika przyjętej na potrzeby ustalenia statusu mikrofirmy i MŚP.

5. Na który moment liczony jest stan zatrudnienia wykorzystywany na potrzeby ustalenia poziomu udzielanej subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Zatrudnienie, które stanowi podstawę określenia poziomu udzielanej subwencji finansowej, ustala się według stanu zatrudnienia na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, lecz nie wyższego niż zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2019 r. albo na koniec miesiąca odpowiadającego nazwie miesiąca złożenia wniosku w roku poprzednim (wybór miesiąca należy do decyzji przedsiębiorcy).

6. Na który moment badany jest warunek utrzymania stanu zatrudnienia przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Warunek utrzymania stanu zatrudnienia podlega badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

7. Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w ciągu któregośkolwiek momentu w 12-miesięcznym okresie udzielenia subwencji finansowej konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji finansowej przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Nie, warunki dotyczące umorzenia subwencji finansowej podlegają badaniu na koniec 12 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

8. Czy konieczne jest utrzymanie tych samych pracowników w ciągu 12-miesięcznego okresu udzielenia subwencji finansowej, czy też istotne jest utrzymanie poziomu zatrudnienia przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Nie. Na potrzeby badania warunków umorzenia subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

9. Jak traktowana jest sytuacja, w której pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy w mikrofirmie (tj., gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Odpowiedź: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

10. Jak uwzględnia się pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu) na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej dla mikrofirm?

Odpowiedź: Na potrzeby ustalenia poziomu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję pracownika, ustaloną na potrzeby Programu. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 osoby na podstawie stosunku pracy na 0,5 etatu, to na potrzeby ustalenia poziomu

subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. Każda osoba na urlopie macierzyńskim, na warunkach urlopu macierzyńskiego, ojcowskim, rodzicielskim albo wychowawczym traktowana jest jak jeden etat (dotyczy to również osób, które przed tymi urloпами były zatrudnione na część etatu). W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą (np. na podstawie umowy zlecenia) i zgłoszonych przez niego do ubezpieczeń społecznych, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat.

11. W jakim terminie jest zwracana subwencja finansowa przez mikrofirmę?

Odpowiedź: Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dacie wypłaty subwencji finansowej.

12. Czy możliwa jest sytuacja, w której mikrofirma nie będzie zobowiązana do zwrotu jakiegokolwiek części subwencji finansowej?

Odpowiedź: Nie jest możliwe otrzymanie subwencji całkowicie bezzwrotnej. Założenie Programu jest takie, aby co najmniej 25% kwoty subwencji podlegało zwrotowi niezależnie od okoliczności.

8. Wsparcie dla MŚP

1. Jaka jest maksymalna kwota subwencji finansowej przyznawana MŚP w ramach Programu i jak jest ona obliczana?

Odpowiedź: Obliczenia maksymalnej kwoty subwencji dokonuje się w oparciu o skalę spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 danego przedsiębiorcy oraz poziomu przychodów osiągniętych przez niego w 2019 r. Spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19 jest więc nie tylko warunkiem wstępnym uzyskania subwencji – jego wysokość wpływa bowiem również na wysokość maksymalnej kwoty subwencji. Program w odniesieniu do MŚP przewiduje cztery progi spadku przychodów (przy czym wyłącznie trzy kwalifikują się do uzyskania subwencji):

- (i) spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%;
- (ii) spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%;
- (iii) spadek o co najmniej 75% aż do 100%.
- (iv) brak spadku lub spadek mniejszy niż 25% (próg ten nie kwalifikuje do uzyskania subwencji) (tzw. „Próg Zero”).

Dla każdego z progów od (i) do (iii) Program przewiduje inną wartość procentową przychodów osiągniętych przez przedsiębiorcę w 2019 r. jako podstawę wyliczenia maksymalnej kwoty subwencji. Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość odpowiada progowi pierwszemu (spadek o co najmniej 25% i jednocześnie mniej niż 50%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 4% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r. Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość odpowiada progowi drugiemu (spadek o co najmniej 50% i jednocześnie mniej niż 75%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 6% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r. Jeżeli przedsiębiorca odnotował spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19, którego wysokość odpowiada progowi trzeciemu (spadek o co najmniej 75% aż do 100%), wówczas maksymalna kwota subwencji stanowić będzie 8% przychodów osiągniętych przez tego przedsiębiorcę w 2019 r. Z uwagi na obowiązujące progi unijne w zakresie dozwolonej pomocy państwa dla przedsiębiorców, maksymalna kwota subwencji w żadnym razie nie może przekroczyć 3.500.000 złotych. Próg ten w każdym przypadku jest progiem maksymalnym. Jeżeli więc po obliczeniu spadku przychodów oraz odpowiedniego procenta przychodów osiągniętych przez danego przedsiębiorcę w 2019 r. z równania wyjdzie kwota większa niż 3.500.000 złotych, Beneficjent otrzyma subwencję w wysokości kwoty maksymalnej, tj. 3.500.000 złotych.

2. W jaki sposób liczony jest przychód MŚP na potrzeby ustalenia poziomu możliwej subwencji finansowej?

Odpowiedź: Przychód osiągnięty przez danego przedsiębiorcę w 2019 r. należy ustalić w oparciu o przychód wskazany w sprawozdaniu finansowym sporządzonym za rok 2019 r. W przypadku braku obowiązku sporządzania sprawozdania finansowego przez przedsiębiorcę albo niesporządzenia sprawozdania finansowego za 2019 r. na chwilę składania wniosku przychód należy określić na podstawie innych dostępnych dokumentów, np. na podstawie właściwych deklaracji podatkowych, ksiąg rachunkowych.

3. Na jakich zasadach i w jakich przypadkach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana małym lub średnim przedsiębiorcom?

Odpowiedź: Otrzymana przez MŚP subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

1. w przypadku:
 - a. zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę,
 - b. otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub
 - c. otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego

- w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji;

2. w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji:

a. w wysokości 25% kwoty subwencji bezwarunkowo; oraz

b. w wysokości dodatkowo do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez Beneficjenta Programu skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja, rozumianej w zależności od formy działalności jako:

i. dla przedsiębiorców prowadzących pełną rachunkowość gotówkową strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów;

ii. dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty;

iii. dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów; oraz

c. w wysokości do 25% kwoty subwencji w przypadku utrzymania średniej liczby pracowników, z wyłączeniem właściciela (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej, w stosunku do średniego stanu zatrudnienia (zgodnie z definicją pracownika z wyłączeniem właściciela) w 2019 r., obliczanego jako średnia z liczby pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r. na poziomie:

i. wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji,

ii. od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 25% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia,

iii. niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 25% kwoty subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu na koniec 12. miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej.

Łącznie więc przedsiębiorca, który utrzymał co najmniej 100% poziom zatrudnienia oraz wykazał stratę gotówkową na sprzedaży większą niż 25% wartości subwencji, może zachować 75% kwoty subwencji w formie bezzwrotnej.

W wyjątkowych przypadkach Polski Fundusz Rozwoju może podjąć decyzję o zmianie warunków umorzenia dla przedsiębiorców, których spadek przychodów wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danego przedsiębiorcy.

Warunkami częściowego zwolnienia przedsiębiorcy z obowiązku zwrotu subwencji finansowej (do maksymalnie kwoty stanowiącej 75% wartości subwencji finansowej), są:

- spełnienie przez przedsiębiorcę ewentualnych innych zobowiązań, określonych w umowie o udzielenie subwencji finansowej; oraz
- złożenie oświadczenia przez przedsiębiorcę wraz z załączonymi dokumentami finansowymi stwierdzającymi gotówkową stratę na sprzedaży oraz potwierdzającymi stan zatrudnienia.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13 miesiąca kalendarzowego przypadającego po dacie wypłaty subwencji.

4. Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności MŚP będzie zobowiązany do zwrotu subwencji finansowej?

Odpowiedź: Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od dnia przyznania subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania, a zgodnie z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem – w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

5. Jak liczona jest skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży na potrzeby wyliczenia poziomu zwrotu subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży rozumiana jest w zależności od formy działalności jako:

- 1) dla przedsiębiorstw prowadzących pełną rachunkowość gotówkową strata na sprzedaży to odzwierciedlona w rachunku wyników strata na sprzedaży netto z wyłączeniem w szczególności kosztów amortyzacji, rezerw i odpisów lub wyniku z przeszacowania lub sprzedaży aktywów;
- 2) dla przedsiębiorstw rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty; oraz
- 3) dla przedsiębiorców rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów ze sprzedaży.

6. Od którego momentu liczona jest strata gotówkowa na sprzedaży w okresie 12 miesięcy na potrzeby wyliczenia poziomu zwrotu subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży w okresie 12 miesięcy jest liczona od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja finansowa.

7. Na który moment liczony jest stan zatrudnienia wykorzystywany na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych liczy się od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku o udzielenie subwencji finansowej. Natomiast średnią stanu zatrudnienia w 2019 r. oblicza się jako średnią z liczby pracowników na 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r.

8. Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę na potrzeby wyliczenia stanu zatrudnienia, a w konsekwencji ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Poprzez zatrudnionych należy rozumieć nie tylko osoby pozostające z przedsiębiorcą w stosunku pracy i zgłoszone przez przedsiębiorcę do ubezpieczeń społecznych, ale również osoby współpracujące z przedsiębiorcą (np. na podstawie umowy zlecenia) i zgłoszone przez niego do ubezpieczeń społecznych. Przy obliczeniach nie uwzględnia się jednak właściciela. Zwracamy uwagę, że definicja pracownika przyjęta na potrzeby umorzenia subwencji różni się od definicji pracownika przyjętej na potrzeby ustalenia statusu mikrofirmy i MŚP.

9. Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w ciągu 12-miesięcznego okresu udzielenia subwencji finansowej konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji finansowej przez MŚP?

Odpowiedź: Nie. Warunki dotyczące zwrotu subwencji finansowej podlegają badaniu na koniec 12. miesiąca kalendarzowego, licząc od pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego po dniu udzielenia subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

10. Czy konieczne jest utrzymanie tych samych pracowników w ciągu 12 miesięcznego okresu objętego badaniem, czy też istotne jest utrzymanie poziomu zatrudnienia przez MŚP?

Odpowiedź: Nie. Należy zwrócić uwagę, że na potrzeby badania warunków zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

11. Jak traktowana jest sytuacja, w której pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy u przedsiębiorcy (tj., gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Odpowiedź: Kwestia formy rozstania z pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie, nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

12. Jak uwzględnia się pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu), na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Odpowiedź: Na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję pracownika, przyjętą dla celów Programu. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 osoby na podstawie stosunku pracy na 0,5 etatu, to wówczas na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. Każda osoba na urlopie macierzyńskim, na warunkach urlopu macierzyńskiego, ojcowskim, rodzicielskim albo wychowawczym traktowana jest jak jeden etat (dotyczy to również osób, które przed tymi urloпами były zatrudnione na część etatu). W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą (np. na podstawie umowy zlecenia) i zgłoszonych przez niego do ubezpieczeń społecznych, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat.

13. W jaki sposób jest zwracana subwencja finansowa przez MŚP?

Odpowiedź: Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w 24 równych miesięcznych ratach, rozpoczynając od 13. miesiąca kalendarzowego przypadającego po dacie wypłaty subwencji.

14. Czy możliwa jest sytuacja, w której MŚP nie będzie zobowiązany do zwrotu jakiegokolwiek części subwencji finansowej?

Odpowiedź: Nie jest możliwe otrzymanie subwencji całkowicie bezzwrotnej. Założenie Programu jest takie, aby co najmniej 25% kwoty subwencji podlegało zwrotowi niezależnie od okoliczności.